

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

**STŘEDOVĚKÉ NÁSTĚNNÉ MALBY V KOSTELE
SV. JAKUBA VĚTŠÍHO V TEČOVICÍCH**

bakalářská diplomová práce

ŠTĚPÁNKA MALÍKOVÁ

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ing. Pavol Černý

Olomouc 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně, pouze s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci dne 7. května 2024

Štěpánka Malíková

Rozsah: 103 987 znaků (včetně mezer)

Poděkování

Ráda bych poděkovala především vedoucímu této bakalářské práce doc. PhDr. Ing. Pavolu Černému za cenné rady, podnětné připomínky a jeho odborné vedení.

Dále děkuji Arcibiskupství olomouckému za poskytnutí povolení k přístupu do kostela a pořízení potřebné fotodokumentace, Územnímu odbornému pracovišti v Kroměříži a v Brně. Následně bych chtěla také jmenovitě poděkovat faráři Miroslavu Strnadovi z Malenovic a paní Kuželové z Tečovic za zpřístupnění objektu, ochotnou asistenci a trpělivost.

V neposlední řadě velké dík náleží mé rodině, bez kterých by tato práce ani nemohla vzniknout.

OBSAH

Úvod.....	6
1 Dějiny obce Tečovice do konce 15. století.....	7
1.1 Milíč z Tečovic.....	7
2 Kostel sv. Jakuba Většího v Tečovicích.....	9
2.1 Stavebně-historický vývoj.....	9
2.2 Architektura kostela.....	11
3 Nástěnné malby v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích.....	14
3.1 Objevení a restaurování nástěnných maleb.....	14
3.2 Popis nástěnných maleb v presbytáři kostela.....	16
3.2.1 Plocha vítězného oblouku.....	16
3.2.1.1 Evangelijní strana.....	17
3.2.1.2 Epištolní strana.....	18
3.2.2 Vnitřní strana vítězného oblouku.....	18
3.2.2.1 Proroci a Předkové Krista.....	19
3.2.2.2 Umučení sv. Erasma.....	23
3.2.3 Severní stěna presbytáře.....	23
3.2.3.1 Korunování Panny Marie.....	24
3.2.3.2 Smrt Panny Marie.....	24
3.2.3.3 Kristus na hoře Olivetské.....	24
3.2.4 Jižní stěna presbytáře.....	25
3.2.5 Východní stěna presbytáře.....	25
3.2.5.1 Tři Marie u hrobu.....	26
3.2.5.2 Narození Krista.....	26
3.2.6 Západní stěna presbytáře.....	26
3.2.6.1 Monstra.....	27
3.2.7 První pole křížové klenby v presbytáři.....	27
3.2.7.1 Trůn Milosti.....	28
3.2.7.2 Zmrtvýchvstání Krista.....	28
3.2.7.3 Nanebevstoupení Krista.....	29
3.2.7.4 Východní klenební kápě.....	29

3.2.8	Druhé pole křížové klenby v presbytáři.....	30
3.2.8.1	Deesis (?).....	30
3.2.8.2	Symbol evangelisty Marka.....	31
3.2.8.3	Symbol evangelisty Jana.....	31
3.2.8.4	Symbol evangelisty Matouše.....	32
4	Shrnutí dosavadního bádání.....	33
5	Ikonografická analýza nástěnných maleb.....	36
6	Stylově-formální analýza nástěnných maleb.....	53
	Závěr.....	56
	Obrazová příloha.....	58
	Seznam vyobrazení v textu.....	74
	Seznam vyobrazení v obrazové příloze.....	83
	Seznam pramenů a literatury.....	89
	Anotace.....	97

Úvod

Období vlády Karla IV. a posledních Lucemburků spadá bezpochyby v dějinách českého království k velmi bohatým, nejen co se týká umělecké výzdoby. Na Moravě v této době působil Karlův bratr markrabě Jan Jindřich (1322–1375), který s ním často spolupracoval. Za jeho správy bylo toto území velmi prosperující. Středověké nástěnné malířství zažívá velkého rozkvětu, zejména však v jeho okruhu. Prolíná se v něm lineární sloh první poloviny 14. století až společně s Karlštejnem přecházejí ke slohu krásnému.

Na moravském území se nástěnné malířství této doby soustřeďovalo především na venkovské stavby, jejichž malby měly mít především didaktický charakter. Obdobně tomu bylo také u kostela sv. Jakuba Většího v Tečovicích, který se nachází přibližně 7 kilometrů západně od města Zlín. Kostel je situován na velmi dobře exponovaném místě na samém návrší obce. Zároveň se jedná o jednu z nejstarších architektonických památek, které se nacházejí na území Zlínského kraje. V interiéru se dochovaly rovněž nástěnné malby z doby okolo roku 1350 a ze 70. let 14. století. Jejich stav je v dnešní době výsledkem i restaurátorských prací z minulého století, které předkládaná práce bude také reflektovat.

Malbám v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích byla v literatuře věnována doposud příliš malá pozornost. Badatelé se častěji v této souvislosti zaměřovali více na zkoumání jeho architektury. Roli v tom může hrát především samotný fragmentární stav jejich dochování. Z tohoto důvodu budou součástí práce také jejich kresebné náčrty, které mohou být nápomocné pro lepší pochopení výzdoby. Důležitou informací pro vývoj bádání o nástěnných malbách může představovat osobnost Milíče z Tečovic, který je podle literatury spojován s knězem Milíčem z Kroměříže. Tečovické malby jsou také charakteristické určitými ikonografickými zvláštnostmi, na které se v následujících kapitolách budu také soustředit. Součástí bude i jejich ikonografická a stylově-formální analýza.

Cílem práce bude poprvé obsáhnout informace ke kostelu sv. Jakuba Většího v Tečovicích ve své celistvosti a také poukázat na důležitost malířské výzdoby s přihlédnutím k nově zjištěným informacím. Součástí bude i snaha o její komparaci v kontextu nejen českého středověkého nástěnného malířství. V jednotlivých kapitolách nesmím také opomenout historii Tečovic a s tím spojený stavebně-historický vývoj kostela.

1 Dějiny obce Tečovice do konce 15. století

V Tečovicích byly nalezeny pozůstatky dob minulých. Na návrší obce je doložené osídlení již z dob paleolitu a neolitu. Byly zde nalezeny kamenné industrie, střepy z nádob či pozůstatky keramiky plátenické a lužické.¹

Za působení vladyků,² kteří zde měli na tomto území již v 9. století vybudovanou tvrz, přišli dle Gregora Volného Cyrill a Metoděj zavést křesťanství.³

První písemné zmínky o Tečovicích se váží k roku 1141. V té době spadaly pod přerovské arcidiecézi jmenované v zakládací listině olomoucké kapituly Jindřicha Zdíka. Poněkud většího rozkvětu se obec dočkala až po roce 1307, kdy se zde začínají objevovat první významnější osobnosti, spojené se vznikem obce. Prvním pánem tečovického panství byl pravděpodobně Buňa z Tečovic, který měl za manželku Ryšku z Buňova.⁴ Měli společně tři syny – Milíče, Buňu a Racka. V roce 1350 prodávají Čěnkovi z Bechyně panství tečovické, jenž bylo v této době spojeno s malenovickým, které se nachází v jeho těsné blízkosti. Za významnou událost se může považovat počín Čěnkova syna Janáče z Bechyně, který k roku 1356 prodává majetky markraběti Janovi (bratru Karla IV.). Bouřlivé 15. století zanechalo na tečovickém panství značné ztráty, nejen díky vojenským tažením, ale také díky morovým epidemiím. Dále je z pramenů známo, že se Tečovicemi prohnal v roce 1470 Jiří z Poděbrad se svými vojsky.⁵

Na Tečovickém panství se původně nacházela, dnes již zaniklá, tvrz. Pravděpodobně zde stávala podle J. Kohoutka již po roce 1250 až do poloviny 14. století. Dominantou zmíněné tvrze byla obytná věž, která sestávala z kamenné podezdívky. Zbytek stavby byl dřevěný. Byla situována v lokalitě zvané, „Hradištek“, východně od kostela Sv. Jakuba Většího.⁶

1.1 Milíč z Tečovic

Spojením dvou vesnic došlo k tomu, že se začínají objevovat jména farářů, kteří zde kázali Boží slovo. Nejstarší zmínka o nich pochází ze 2. poloviny 14. století v souvislosti se zápisem

---

¹ Jaroslav Očenášek, Z dějin obce Tečovice, in: Podřevnicko. *Sborník prací kronikářů a vlastivědných pracovníků Gottwaldovska* I, č. 2, Gottwaldov 1967, s. 30.

² Vladykové byli chudí šlechtici, kteří spravovali určitou půdu zpravidla venkovského charakteru, v tomto případě právě tvrz.

³ František Příkryl, Starožitné památky cyrilomethodějské v kraji podřevnickém, in: Jaroslav Žíla (ed.), *Podřevnicko* I, Vlastivědná kronika, Ostrava 1939, s. 5.

⁴ Ryšce z Buňova patřila zaniklá ves Buňov nedaleko Tečovic. V zemských deskách označováno jako „Bonow“ později Bunow. Před rokem 1348 spadala pod Tečovice a následně jej Ryška předává svým synům.

⁵ Lubomír Vavruša, *Tečovice: kapitoly z historie obce: 1141–1994*, Tečovice 1994, s. 15–19.

⁶ František Musil – Miroslav Plaček, *Zaniklé hrady, zámky a tvrze Moravy a Slezska*, Praha 2003, s. 186.

v zemských deskách, kde je jmenován jistý Sulczko a kolem roku 1386 Martin z Kroměříže.⁷ Nesmím opomenout již zmiňovaného syna Buňi z Tečovic – Milíče, který je podle literatury nejčastěji spojován s knězem Milíčem z Kroměříže,⁸ který se objevuje v Praze v roce 1358, aby sloužil Karlu IV. Je o něm známo, že se narodil v roce 1320 a umírá 1374 v Avignonu ve Francii. Již k roku 1348 byl knězem a následně po prodeji tečovického panství v roce 1353 je uváděn jako kanovník kroměřížský.⁹

Existuje mnoho teorií o samotném původu Milíče, ale i o jeho formálním vzdělání. Předpokládá se, že mohl své kněžské vzdělání získat i mimo naše území, ač nejsou doklady o tom, že by měl vyloženě vzdělání univerzitní. Za nejvíce pravděpodobnou se jeví možnost, že právě své vzdělání získal při latinské škole biskupského chrámu v Olomouci a díky tomu, se mohl vydat také na studium v zahraničí. Milíčovi tato zkušenost mohla otevřít dveře k práci v kanceláři Jana Očka v Olomouci se sídlem v Kroměříži či v kanceláři císařova bratra Jana Jindřicha. Následně též prostřednictvím těchto lidí mohl konat diplomatická jednání pro Karla IV.¹⁰

Názory odborníků na to, jestli opravdu spojovat osobnost Milíče z Tečovic s Milíčem z Kroměříže, se různí. Podle Lucie Mazalové je nepravděpodobné, že by se ve stejné době narodili dva lidé se stejným jménem v tak krátké vzdálenosti, jako byly Tečovice a Kroměříž. Důležitou informací může také představovat to, že Milíčovi bratři získali velké léno, díky jeho důležitému postavení kanovníka.¹¹

V restaurátorské zprávě z roku 1972¹², které probíhaly na kostele je také restaurátory uvažováno o Janu Milíči z Kroměříže jako o konceptoru výmalby. Tomuto faktu, by právě naznačovala i nezvyklost podání ikonografie malířské výzdoby.¹³

---

⁷ Arnošt Červinka, *Dějiny zlínské farnosti a farností okolních*, Zlín 1939. s. 132.

⁸ Otakar Odložilík, *Jan Milíč z Kroměříže*, Kroměříž 1924.

⁹ Miloslav Kaňák, *Milíč z Kroměříže*, Praha 1975, s. 10–11.

¹⁰ *Ibidem*, s. 13–14.

¹¹ Lucie Mazalová, Původ Milíče z Kroměříže, *Matice Moravská* CXXXI, 2012, č. 1, s. 135–142.

¹² Jiří Blažej – Jan Pasálek, *II. etapa prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1469), Praha 1972.

¹³ Viz kapitola 5., kde se věnuji ikonografické analýze nástěnných maleb.

2 Kostel sv. Jakuba Většího v Tečovicích

2.1 Stavebně-historický vývoj

Filiální kostel sv. Jakuba [1], který se nachází v Tečovicích nedaleko Zlína, na první pohled zaujme svým starobylym původem, sahajícím pravděpodobně až do třetí čtvrtiny 13. století.¹⁴ Je to dáno tím, že se zde nacházejí kamenické značky, které by mohly být nápomocné k přesnější dataci samotné výstavby.¹⁵ Kostel je situován na samém návrší obce, na místě, kde dříve stávala již zmiňovaná tvrz. Vedle něj se ještě nachází tamní hřbitov, který uzavírá celý pohled na stavbu.¹⁶

Podle Ferdinanda Josefa Lehnera spadají počátky výstavby již do slohu románského, zejména podle sklenutí oken na evangelijní straně kostela.¹⁷ Toto tvrzení bylo záhy zpochybněno při opravách ve 30. letech 20. století, díky kterým se posunulo datování do počátku 15. století.¹⁸ Jaroslav Petřů předpokládá, že výstavba kostela byla rozdělena na dvě stavební etapy, z nichž v té první byla postavena skoro celá stavba a ve fázi druhé poté uvnitř zaklenuta. Dokladem tohoto

1. Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, třetí čtvrtina 13. století, pohled od severozápadu.

rozdělení mohou být motivy, které se nachází na samotném portále při vstupu do kostela. [2]

2. Vstupní portál, třetí čtvrtina 13. století, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

První etapa je spojena s drápkovým zakončením [3.] na soklu portálu a tím ho řadí do již zmiňované třetí čtvrtiny 13. století. Se vznikem stavby mohou také souviset kamenické značky, které se nacházejí taktéž na portále. Jsou srovnávány s fragmenty zaniklého cisterciáckého kláštera Rosa Mariae-Smilheim, který se nacházel ve Vizovicích a zároveň se na nich nacházejí stejné značky jako v Tečovicích. To by znamenalo, že se na výstavbě mohla podílet stejná stavební huť, která je ve Vizovicích doložena k roku 1264. Na klášteře Rosa Mariae-Smilheim se podílela také velehradská stavební huť, u které Petřů nevyklučuje možnost, že se

¹⁴ Jaroslav Petřů, Raně středověký kostel v Tečovicích, *Památky a příroda* I, 1976, č. 3, s. 142.

¹⁵ Jaroslav Petřů, Památky v okolí Vizovic, in: Milada Vilímková, *Vizovice: státní zámek a památky v okolí*, Praha 1964., s. 32–33.

¹⁶ Viz Petřů (pozn. 14), s. 142–143.

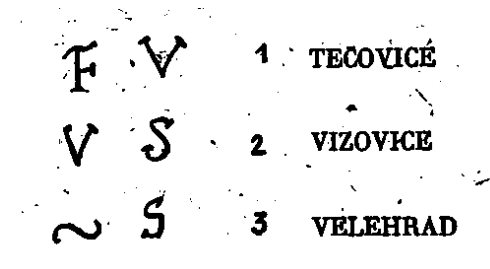
¹⁷ Ferdinand J. Lehner, *Dějiny umění národa českého*. Díl I., sv. II. Architektura, část II., Praha 1905, s. 3.

¹⁸ Opravy církevních památek v zemi Moravsko-slezské v letech 1919-1936, *Zprávy památkové péče* I, 1937, č. 9, s. 12.

mohla podílet i na výstavbě tečovického kostela. Na tečovickém vstupním portále nalezneme na levé straně kamenické značky s písmeny, které představují **F V** [4]. Na fragmentech ve Vizovicích dále **V S** (VIZOVICE) a **~ S** (VELEHRAD).¹⁹ V roce 1993 bylo dle archeologického výzkumu v interiéru kostela sv. Jakuba v Tečovicích zjištěno, že původní stavba, která zde dříve stávala, je datována do první poloviny 13. století. V rámci portálu je nejvíce uplatňována linearita, která má velmi pokročilé znaky na tuto dobu jako je profilace, která není v úrovni záklenku ničím přerušována. S podobným ústupkovým řešením se setkáváme, i když ne v tak pokročilé variantě, například u portálu refektáře cisterciáckého kláštera v Oseku. V rámci nových poznatků o gotické architektuře jihovýchodní Moravy autoři

3. Drápkové zakončení soklu portálu, třetí čtvrtina 13. století, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

4. Kamenické značky na portále, třetí čtvrtina 13. století, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

neshledávají podobnost kamenických značek s velehradskou stavební hutí, na rozdíl od Jaroslava Petru.²⁰ Podle Jiřího Kuthana představuje tečovický kostel syntézu románských a nových progresivních prvků, jako je například hierarchické odlišení lodi od presbytáře, který je narozdíl od plochostropé lodi zaklenut. Tyto prvky, spolu s kružbou východního

okna presbytáře, rayonantní kružbou s kýlovými obloučky a přímým nabíháním žebor pomocí ostruhových projmutí, spadají již do klasické fáze gotiky. Kuthan dále spojuje náběhy žebor v presbytáři s nejstaršími částmi kostela sv. Mořice v Kroměříži.²¹ Toto tvrzení bylo později s největší pravděpodobností potvrzeno, protože v interiéru kroměřížského kostela sv. Mořice se nacházejí stejné kamenické značky ve tvaru písmena F jako na portále kostela sv. Jakuba v Tečovicích.²² O spojitosti mezi Tečovicemi a Kroměříží lze bezesporu uvažovat i v souvislosti s osobností Milíče z Kroměříže, který ač se narodil až okolo roku 1320, tak mu tyto vazby mohly poskytnout přímou cestu ke vzdělání.

Další stavební úpravy, které zde na kostele probíhaly jsou připomínány letopočtem 1644 a 1674, který se objevuje na jednom ze sloupů, podepírající konstrukci stropu. V roce 1644 zde

¹⁹ Viz Petru (pozn.14), s. 143–144.

²⁰ Jiří Kohoutek – Zdeněk Vácha – Radim Vrla, Nové poznatky o gotické architektuře jihovýchodní Moravy, *Archaeologia Historica* XXVII, 2002, č.1, s. 432–433.

²¹ Jiří Kuthan, *Česká architektura v době posledních Přemyslovců: města, hrady, kláštery, kostely*, Vimperk 1994, s. 387.

²² Viz Kohoutek – Vácha – Vrla (pozn. 20), s. 433.

byl osazen nový zvon. Za barokní úpravu se dá považovat dřevěný sanktusník a barokní hlavní oltář v interiéru, který překrývá polozazděné gotické okno.²³ Barokních oltářů zde původně podle Gregora Wolneho bylo více. Jednalo se o boční oltáře sv. Anny a sv. Barbory, jejíž obrazy by podle něj měly být dílem umělce jménem Joh. Chambrez. Následně v roce 1854 byly pořízeny varhany, kostel byl znova zastřešen a okna na epištolní straně byla zvětšena.²⁴ Ze zpráv památkové péče z roku 1937 lze dále zjistit, že mezi lety 1933–35 probíhala oprava vnějších omítek a výměna šindelové krytiny.²⁵

V roce 1993 proběhl již výše uváděný archeologický výzkum pod vedením PhDr. Kohoutka, který realizoval také sondy pod dlažbou kostela v interiéru. Pod několika vrstvami betonu a dalších materiálů byla objevena barokní pískovcová dlažba, v jejímž zásypu byly nalezeny úlomky kostí, maleb a cihel z 16. a 17. století. Pravděpodobně se jednalo o část zbytku zdiva starší stavby, která zde předtím stávala. Lubomír Vavruša dále zmiňuje záznam z první pamětní knihy Tečovic o dovybavení kostela inventářem, který zde k roku 1834 věnovali pánové páter Franc a Wendelín Jejštejn. Do výsledného architektonického vzhledu stavby se v podstatě v průběhu let od jeho výstavby nijak výrazně nezasahovalo, kromě již zmiňovaných úpravách v období baroka a oprav na počátku 20. století.²⁶

2.2 Architektura kostela

Tečovický kostel je orientovanou stavbou, která disponuje obdélnou plochostropou lodí obdélným presbytářem o dvou polích křížové žebrové klenby se sochařsky pojatými svorníky [5].²⁷ Svorník prvního pole křížové žebrové klenby má na sobě vyobrazenou trojitou ostruhu [6], jako odkaz na symbol erbu rodu vladyků, kteří zde v Tečovicích působili.²⁸ K tomuto faktu odkazuje i restaurátorská zpráva ze druhé etapy prací. Zde se píše, že by bylo záhodno díky tomuto zjištění uvažovat o tom, jestli právě tyto vladykové nemohli mít vliv na zaklenutí presbytáře.²⁹ Ve druhém poli klenby lze vidět motiv beránka s praporcem [7]. Náběhy žeber

---

²³ Viz Vavruša (pozn. 5), s. 22–25.

²⁴ Gregor Wolny, *Die Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften*, 1. Abtheilung Olmützer Erzdiözese, Bd. 3, Brünn 1859, s. 387.

²⁵ Opravy církevních památek v zemi Moravsko-slezské v letech 1919-1936, *Zprávy památkové péče* I, 1937, č. 9, s. 12.

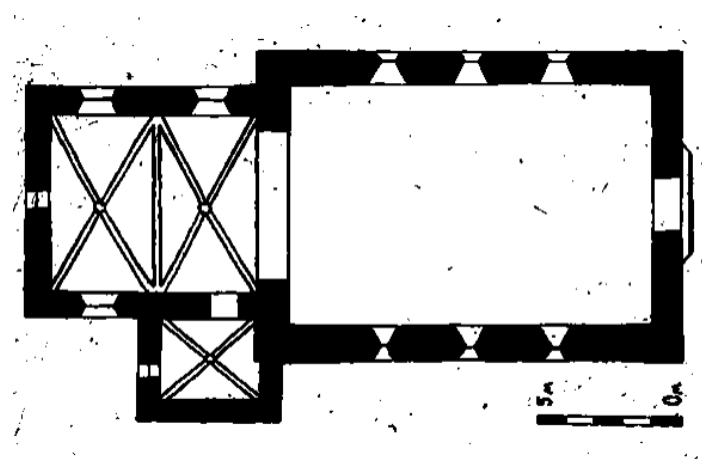
²⁶ Viz Vavruša (pozn.5), s. 25–28.

²⁷ Viz Kuthan (pozn. 21), s. 386.

²⁸ Viz Vavruša (pozn.5), s. 20.

²⁹ Viz Blažej – Pasálek (pozn. 12)

klenby mají tvar dvojité ostruhy s klínovým profilem a vyžlabenými boky. K presbytáři poté ze severní strany přiléhá ještě sakristie, která je sklenuta taktéž žebrovou křížovou klenbou.

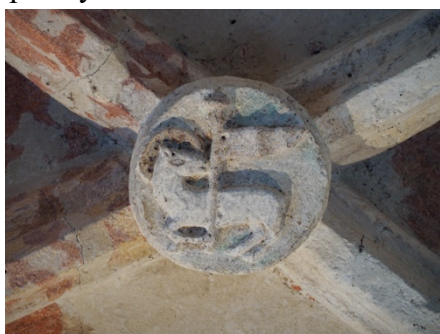

5. Půdorys, třetí čtvrtina 13. století, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího

V lodi je situováno celkem šest oken s lomenými oblouky a jedno kruhové se čtyřlístem na průčelí. V presbytáři jsou čtyři okna, z nichž okno na východě je zazděné a nyní je skryto pod barokním oltářem. Podle Jiřího Kuthana kružba odkazuje ke klasické gotice. Vzorec je dvoudílný a je zakončen jeptiškami, které nesou motiv trojlistu [8].³⁰ Václav Mencl k těmto typům kružeb poznamenává, že tento trojlist je volný, neolemovaný, tedy otevřený. Podobný motiv jako na východní stěně presbytáře lze vidět v kružbách Zvíkovské kaple, které byly realizovány mezi lety 1260–1265.³¹

6. Svorník s trojitou ostruhou, třetí čtvrtina 13. století, první pole křížové klenby, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

7. Svorník s beránkem, třetí čtvrtina 13. století, druhé pole křížové klenby, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Jiří Kuthan k tečovickému oknu přidává ještě okna na hradě Špilberk, která mají stejný vzorec. Na severní straně presbytáře je v jejím druhém poli okno, které překračuje rámec klasické gotiky [9]. Kružba se skládá ze dvou jeptišek, nad kterými se v jejich záklenku nachází rayonantní trojdílný motiv, který je složen ze tří kýlových obloučků. Podobný motiv nalezneme, jak ve východních oknech kapitulní síně ve Vyšším Brodě, tak v obvodové zdi

³⁰ Viz Kuthan (pozn. 21), s. 386–387.

³¹ Václav Mencl, Vývoj okna v architektuře českého středověku, *Zprávy památkové péče XX*, Praha 1960, s. 190.

síňového chóru klášterního kostela v Heiligenkreuzu.³² Václav Mencl tyto kružby interpretuje poněkud přesněji, skládající se ze samostatných a vzájemně odloučených srdčitých tvarů, které jsou uspořádány radikálně nebo z forem kapkovitě protažených.³³ Právě tento typ kružby může být signifikantní k původní tezi o působení cisterciácké stavební huti v Tečovicích. K dalším objektům nacházející se v interiéru patří ještě sedile [10], nacházející se vložené do jižní stěny presbytáře. Je charakteristické obdélníkovým rámem s vloženou obdélnou nikou se střední konzolou.³⁴ Na západní straně kostela se z jeho vnější strany nachází na průčelí již už zmiňovaný lineárně profilovaný lomený portál. Ten se podle Dobroslava Líbala zalamuje s trnožem a zároveň postrádá obvyklého rytmu střídání prutů s výžlabky. Díky tomuto faktu, jej považuje za práci, vzniklou až ve třetí čtvrtině 14. století.³⁵ Celkově je kostel zakončen sedlovou střechou, opatřenou šindelem. Architekturu uzavírá čtyřboký hranolový dřevěný sanktusník, vložený do krovu.³⁶

8. Východní okno presbytáře, třetí čtvrtina 13. století, druhé, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

9. Severní okno presbytáře, třetí čtvrtina 13. století, druhé, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

10. Sedile, třetí čtvrtina 13. století, jižní stěna presbytáře, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

³² Viz Kuthan (pozn.21), s. 386–387.

³³ Viz Mencl (pozn. 31), s. 191.

³⁴ Viz Petrů (pozn. 14), s. 143.

³⁵ Dobroslav Líbal, *Katalog gotické architektury v České republice do husitských válek*, Praha 2001, s. 485.

³⁶ Viz Petrů (pozn. 14), s. 143.

3 Nástěnné malby v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích

3.1 Objevení a restaurování nástěnných maleb

Nástěnné malby v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích byly podle zmínky Jaroslava Pešiny objeveny již mezi lety 1902–06 v Hauserově seznamu, kde byly nalezeny fragmenty figurálních maleb.³⁷ Malby byly poté znovu objeveny a odkryty v roce 1965 Františkem Syslem³⁸ a následně po roce 1971 restaurovány akademickými malíři Janem Pasálkem³⁹ a Jiřím Blažejem^{[11],[12]}.⁴⁰

Ze zprávy o první etapě restaurování pod vedením Františkem Syslem z roku 1965⁴¹ lze vyčíst, že se zaměřovala na zjištění rozsahu a stavu původních maleb, které se zde nachází. Byly provedeny sondy ve velkém rozsahu do původních omítkových vrstev, které byly nalezeny na všech částech interiéru kostela. Konkrétně se jednalo o malby stěn presbytáře, vnitřní části vítězného oblouku, klenby a následně i o výmalbu v

12. Proroci a Předkové Krista, vnitřní plocha vítězného oblouku, stav před očištěním v roce 1971, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

lodi. Je zde zmíněná i nová omítková vrstva, pokrývající všechny stěny, kamenné části architektury a vítězného oblouku. Tato vrstva silně poškodila původní omítkové vrstvy, jelikož

byla silně pekována a část nátěrů také odstraněna kladivem. V této zprávě je také zmíněno, že nejzachovalejší jsou malby na vnitřní straně vítězného oblouku, které zobrazují polopostavy v medailonech. Důležitá je zmínka o původní výmalbě lodi, která byla pravděpodobně poškozena povětrnostními vlivy a po odkrytí byly nalezeny pouze barevné plochy, bez kresebných prvků.⁴²

11. Panna Marie, západní klenební kápě, stav během odkrývání v roce 1972, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

³⁷ Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959, s. 350.

³⁸ František Sysel, *Zpráva o první etapě restaurátorských prací na nástěnných malbách v interiéru gotického kostelíka v Tečovicích u Malenovic s návrhem postupu dalších restaurátorských zásahů* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1471), Kroměříž 1965.

³⁹ Jan Pasálek, *I. etapa restaurátorských prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1468), Praha 1971.

⁴⁰ Viz Blažej – Pasálek (pozn. 12)

⁴¹ Viz Sysel (pozn. 38)

⁴² *Ibidem*, s. 1–5.

Restaurátorská zpráva z roku 1972⁴³ poukazuje na to, že byl kostel okolo roku 1905 znovu omítnut včetně kněžiště a zbytku interiéru kostela. Vymalován byl cituji: „...*bez cennou dekorativní malbou rustikalizovaného secesního rázu...*“. Tato výmalba, provedená kličem, měla zajisté vliv na značné poškození původních gotických maleb [13]. Malby podle průzkumu realizoval středověký malíř do vlhkého vápenného nátěru na stěnách a na klenbě byla omítka nanesena na litou maltu se stopami po bednění. Tento malíř používal k práci poměrně malou paletu barev. Byly zde objeveny stopy po vápnu (bílá), žluté (přírodní okr), červené (pálené okry světlé a tmavé) a zelené (měďnatá a černá). Dále se zde zjistilo, že výzdoba špalet oken, by mohla být pozdější, a to až ze 16. století, díky jiným omítkovým vrstvám. Na určitých klenebních kápích bylo již zmiňované bednění napadeno červotočem a byly zde nalezeny stopy po zuhelnatění, takže je pravděpodobné, že kostel byl zasažen požárem.⁴⁴

13. Horní část vítězného oblouku, východní stěna, stav před očištěním v roce 1971, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

14. Prorok / Předek Krista, vnitřní část vítězného oblouku, stav po očištění v roce 1971, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Ze závěrečné zprávy restaurování gotických maleb v kostele sv. Jakuba v Tečovicích z roku 1973⁴⁵ vyplývá, že restaurátoři zde shledávají rozdílné malířské pojetí na několika částech výmalby. Na výzdobě tečovického kostela pracoval podle nich okruh minimálně čtyř malířů s různým malířským pojetím. Prvnímu z malířů jsou připisovány malby, které se vykazují barevnými plochami, tj. Zmrtvýchvstání, Deesis, Trůn Milosti a Korunování Panny Marie. Další malíř se vyznačuje kresebným podáním maleb a zastupují je výjevy v severní kápi druhého pole křížové klenby pod symbolem evangelisty Jana, dále Narození Krista, Tři Marie u hrobu a v neposlední řadě i Kristus na hoře Olivetské na straně severní. Třetímu malíři připisují malby světských postav u oken na západní straně presbytáře

⁴³ Viz Blažej – Pasálek (pozn. 12)

⁴⁴ Ibidem, s. 1–5.

⁴⁵ Jiří Blažej – Jan Pasálek, *Restaurování gotických nástěnných maleb v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž), Praha 1973.

a malby na vnitřní stěně vítězného oblouku [14] na její vnější západní straně. Pro tohoto malíře je typické, že využívá velkého množství černé a šedé barvy. Čtvrtý malíř pravděpodobně realizoval dnes nedochovanou výzdobu lodi.⁴⁶

3.2 Popis nástěnných maleb v presbytáři kostela

Gotické nástěnné malby v kostela sv. Jakuba Většího se dochovaly v presbytáři. Ač se dochovaly ve fragmentech, zabírají plochu vítězného oblouku včetně jeho vnitřní strany, dvou polí křížové klenby a jejich přilehlých stěn.

3.2.1 Plocha vítězného oblouku

Malby, které se dochovaly na ploše vítězného oblouku [15], [I.] na její vnější západní straně pokrývají jak její evangelijní, tak epištolní stranu. Celá plocha je rozdělena do čtyř horizontálních pásů, vždy po jednom výjevu, kromě nejvrchnějšího pásu, který byl pravděpodobně původně tvořen scénami o více polích. Scény jsou od sebe odděleny vždy iluzivní architekturou interiéru. Dva spodní pásy jsou dochovány ve větší míře, takže se jejich výjevy dají více rozeznat.

15. Plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

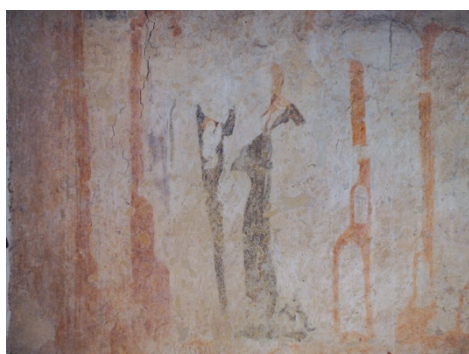
⁴⁶ Ibidem, s. 1–5.

3.2.1.1 Evangelijní strana

Jak již bylo zmíněno, každá strana se skládá ze čtyř horizontálních pásů nad sebou. Ve spodním pásu nalezneme výjev, zasazený do architektury, která připomíná arkádové oblouky. Ústřední postavou je žena, zobrazená frontálně s korunou na hlavě, paprscitým útvarem kolem pasu a s dítětem, které sedí na jejím pravém boku. Dítě je zobrazeno v červeném oděvu se zlatým nimbem kolem hlavy a zároveň se jí dotýká rukama obličej. Žena je oděna do žluto-oranžového šatu. Její roucho je tmavé barvy, který se rozevívá na obou stranách. Na pravé straně se rozevívá asymetricky a má diagonální charakter. Na levé straně se rozevívá naopak diagonálně. Pod pláštěm se na

16. Apokalyptická žena, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

17. Panna Marie s dítětem, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

její pravé straně v jeho

dolní části skrývá náznak neurčité postavy. V pozadí bychom mohli nalézt ještě jednu postavu menšího vzrůstu, která svírá v rukou neurčitý podlouhlý úvar, připomínající svíci. Podle výše zmíněného popisu se dá předpokládat, že by se mohlo jednat o výjev *Apokalyptické ženy* neboli *Ženy sluncem oděné* [16], [II.]. Nad výjevem apokalyptické ženy se nachází výjev, který je zasazen opět do arkádového iluzivního interiéru.

Uprostřed je situována nápadně protažená postava, která je zachována jenom v partii trupu. V rámci této postavy se objevuje drobná postava na pravé straně otočená doprava s pokrčenými končetinami. Obecněji by se tento výjev dal nazvat jako *Panna Marie s dítětem* [17], [III.]. S třetím horizontálním pásem se s interpretací mohou omezovat pouze na části fragmentů zbylé malby. Na první pohled je tento výjev velmi poničený, avšak při pohledu z blízka lze vidět zbytky zelené a žluté barvy. Zelené části mohou velmi úzce připomínat větve a části žluté zase obrysy hlav několika postav. Z tohoto popisu je nejpravděpodobnější, že by se mohlo jednat o výjev *Umučení deseti tisíc rytířů* [18], [IV.].

18. Umučení 10 000 rytířů, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.1.2 Epištolní strana

Na epištolní straně se ve spodním horizontálním pásu objevuje výjev, jehož scéna je zasazena do podobného rámování jako Apokalyptická žena na straně protilehlé. Z pozadí vystupují dvě postavy, které jsou postaveny naproti sobě. Postava napravo disponuje poutnickým kloboukem, okolo kterého je rozprostřeno kulaté červené orámování, připomínající nimbus a zároveň v ruce svírá pravděpodobně poutnickou hůl. Druhá postava je oděna do červeno-zeleno-černého šatu

19. Cesta do Emauz, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

a natahuje své ruce směrem k muži naproti. Mohlo by se tedy jednat o *Cestu do Emauz* [19.], [V.]. Ve druhém pásu se poté vyskytuje výjev v iluzivním interiéru, jenž na rozdíl od těch ostatních působí jako uzavřená místnost s otvorem pro dveře. Z tohoto výjevu se dochovala

20. Zvěstování Panně Marii, vítězný oblouk 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

pouze postava ženy v černém rouchu, která sedí na předmětu vypadající jako část trůnu. Ve své celistvosti je malba silně poškozena a chybí zde přítomnost archanděla Gabriela, který se původně musel nacházet v otvoru dveří na levé straně scény. Toto zobrazení by odpovídalo scéně *Zvěstování Panně Marii* [20], [VI.]. Třetí horizontální pás vykazuje pozůstatky původně tmavě modré barvy, avšak jeho dochování znemožňuje jeho následnou interpretaci. Čtvrtý a poslední horizontální pás zabírá

největší plochu vítězného oblouku. Jeho fragmentárnost se omezuje na oranžový pruh nezřetelných tvarů. Z celkového výjevu se dochovala pouze silueta postavy v rouchu.

3.2.2 Vnitřní strana vítězného oblouku

Další nástěnné výjevy nacházející se na vnitřní straně vítězného oblouku představují *Proroky / Předky Krista* a scénu *Umučení sv. Erasma*. Co se týká samotného stavu dochování, tak se tato část zachovala nejlépe z celé malířské výzdoby ve své celistvosti i s poměrně čitelnými nápisovými páskami.

3.2.2.1 Proroci a Předkové Krista

V celkovém počtu je zde vyobrazeno třicet polopostav mužů v kruhových zlatých medailonech, tvořených jednoduchými úponky. V medailonech se střídá červeno-hnědá a šedá barva a zároveň vystupují proti šedému pozadí. Celkově je zde zobrazeno patnáct dvojic, z toho na evangelijní straně je jich osm a na epištolní sedm. Epištolní strana je od té evangelijní odlišena tím, že první dvojice od zdola je ztvárněna v architektonickém orámování s trojlistou kružbou se záklenkem. Muži jsou zde zobrazeni jako starší muži s plnovousy. Z popisu by se dalo říct, že se jedná o postavy proroků, ale jelikož jejich počet překračuje stanovenou normu, mohli by to být i předkové Krista. Pro lepší orientaci se prozatím omezím na jejich nazývání proroky. Tito proroci jsou charakterističtí mandlovitými očima a velkými tupými nosy. Část z nich je ještě oděná do zvláštních podlouhlých pokrývek hlavy. Dva z nich mají na hlavě korunu a jednomu z ní vyrůstají dva předměty, vypadající jako blesky či rohy. Pro lepší přehlednost zůstanu u označení proroci a zároveň jsem očíslovala tyto dvojice na epištolní straně čísly 1–7 a na evangelijní straně 1–8. Dvanáct z těchto proroků v různých medailonech má na hlavě zvláštní podlouhlou pokrývku hlavy. Pouze jedna dvojice, a to ta první od zdola na epištolní straně disponuje pokrývkou hlavy v obou medailonech. Patnáct proroků je bez pokrývky hlavy. Dvě z těchto postav disponují korunou a jedna rohy. V následujících řádcích se pokusím o jejich přesnější a podrobnější popis.

První dvojice na epištolní straně [21], jak již bylo výše zmíněno, představuje dvě postavy, které jsou zobrazeny v celku jako stojící a jsou orámovány trojlistou kružbou se záklenkem. Zároveň jsou natočeny směrem k sobě, takže spolu navzájem komunikují. Postava vlevo je oděna do černého roucha a ukazuje pravým ukazovákem na nápisovou pásku. U postavy vlevo se dochovala jen žlutá barevnost jeho vlasů. Oba

21. První dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

22. Druhá dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

disponují navíc

podlouhlou pokrývkou hlavy a vousy. Druhá dvojice na epištolní straně [22] představuje již polopostavy v medailonech (stejně tomu tak bude u dalších zobrazení). Postavy jsou opět zobrazeny jako natočené proti sobě, avšak jejich pohled směřuje na nápisové pásky. Zároveň oba mají vousy. U postavy napravo se mi podařilo rozluštit první dvě písmena "RO...." /

Roboám. Třetí dvojice na epištolní straně [23] zobrazuje dvě postavy, natočené proti sobě, které spolu zároveň opět komunikují. Postava vlevo je oděna do ještě podlouhlejší pokrývky hlavy než lze vidět u předchozích postav. Postava, která se nachází napravo pokrývku hlavy nemá. Obě disponují také vousy. Čtvrtá dvojice na epištolní straně [24] se poněkud odlišuje a zároveň se dochovala nejlépe i co se týká nápisových pásek. Jejich pohledy se v tomto případě rozcházejí a každá postava

23. Třetí dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

24. Čtvrtá dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

se dívá někam jinam. Postava napravo je oděna do podlouhlé pokrývky hlavy a je bezvousá. Obsahuje nápisovou pásku s písmeny "JADE.." / Jared. Postava nalevo je vousatá a ukazuje ukazovákem na svou nápisovou pásku, na které je napsáno "SADKGIL" / Sidkijáš. Pátá dvojice na epištolní straně [25] spolu opět nekomunikuje. Postava nalevo je zobrazena jako vousatá a svým okem se dívá na postavu napravo. Jeho nápisová páska obsahuje písmena "N.HUM" / Nahum.

Muž vlevo je zahalený od boku až k hlavě a také disponuje vousy. Nese nápisovou pásku s nápisem "JERONOAM" / Jeroboam či Jerocham. Šestá dvojice na epištolní straně [26] se dochovala jenom v barevných plochách, ale zobrazovala postavy bez pokrývky hlavy. Sedmá a také poslední dvojice [27], ve které lze někoho rozeznat ukončuje symbolicky epištolní stranu vítězného oblouku. Napravo z této dvojice je zobrazena postava s korunou na hlavě, která by mohla znázorňovat jednoho z králů, pravděpodobně Davida (?). Postava nalevo je oděna do podlouhlé pokrývky hlavy.

25. Pátá dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

26. Šestá dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

27. Sedmá dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

První dvojice na evangelijní straně [28] se skoro vůbec nedochovala. Pouze u postavy vlevo si lze povšimnout, že byla oděná do podlouhlé pokrývky hlavy. Druhá dvojice na evangelijní straně [29] je dochována taktéž v mizerném stavu, avšak z postavy nalevo se mi podařilo rozluštit část nápisové pásky s tušenými písmeny "ROB..."/ Rachebeám či Roboám. Třetí dvojice na evangelijní straně [30] také není dochována ve své celistvosti, ale lze si všimnout že postavy byly původně natočeny proti sobě. Postava muže nalevo má podobnou pokrývku hlavy jako postava muže ze

28. První dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

29. Druhá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

třetí dvojice na straně epištolní. Čtvrtá dvojice na evangelijní straně [31] se taktéž skoro nedochovala. Každá z postav se natáčí svým trupem směrem doprava, z toho postava napravo má pokrývku hlavy. Pátá dvojice na evangelijní straně [32] není dochována také v dobrém stavu. Z polohy postav, lze odhadnout, že původně byly obráceny proti sobě a komunikovaly spolu. Postava napravo má navíc podlouhlou pokrývku hlavy. Šestá dvojice na evangelijní straně [33] se dochovala ve

stejném stavu jako postavy předchozí. Pouze muž napravo disponuje pokrývkou hlavy a muž nalevo ukazuje svým pravým ukazovákem na svou nápisovou pásku. Sedmá dvojice na evangelijní straně [34] spolu taktéž nekomunikuje. Ač je dochována opět ve špatném stavu, postava napravo je oděna do podlouhlé pokrývky hlavy a postava nalevo ukazuje levým ukazovákem na nápisovou pásku, ze které jsem rozluštila písmena "RAOU." / Ragau. Vítězný

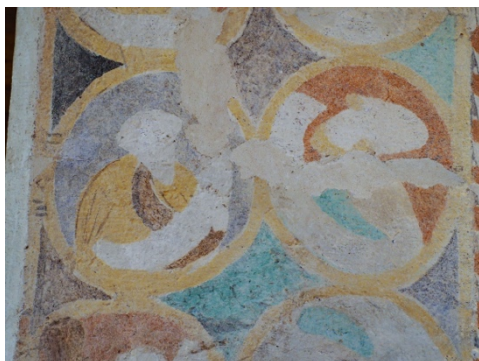
oblouk na evangelijní straně by zakončovala osmá dvojice [35] postav Mojžíše napravo, rozpoznatelného podle rohů a pravděpodobně krále Šalomouna (?) nalevo.

30. Třetí dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

31. Čtvrtá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

32. Pátá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

33. Šestá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

34. Sedmá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

35. Osmá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.2.2 Umučení sv. Erasma

K prorokům na evangelijní straně vítězného oblouku lze ještě rozpoznat výjev s dvojicí postav, které zde namotávají za pomoci rumpálu objekt, vypadající jako střeva. Rumpál je postaven na podstavci, na kterém ležela původně postava, z něž lze rozpoznat jen ruce. Podstavec byl zřejmě zdoben vzorem s písmeny připomínající x. Z výše uvedeného popisu vyplývá, že by se mohlo jednat o scénu *Umučení sv. Erasma* [36], [VII.]

36. Umučení sv. Erasma, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.3 Severní stěna presbytáře

Severní stěna presbytáře [37] se dochovala ve velkém torzu. Malba, kterou lze alespoň v náznacích pozorovat se nachází na stěně prvního pole křížové klenby. Původně se zde nacházely tři scény, které od sebe odděloval vodorovný pruh s kosočtverečným vzorem.

37. Severní stěna presbytáře, 70. léta 14. století (?), nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.3.1 Korunování Panny Marie

Výjev, který se nachází nejbližně klenbě je nejhůře rozpoznatelný. Nad pruhem s kosočtverečným vzorem je další pruh oranžového zbarvení. Na tomto pruhu lze spatřit v pravé části náznak chodidel postavy a část šatu. Vedle něj je další postava, která spíše vypadá, jak kdyby poklekávala s pozdviženýma rukama. Nelze s jistotou určit, zda se jedná o scénu **Korunování Panny Marie** [38], [VIII.].

38. Korunování Panny Marie, severní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.3.2 Smrt Panny Marie

Pod zobrazením Korunování Panny Marie se nachází další výjev, kde se uprostřed objevuje fragment hlavy ženské postavy, spočívající na lůžku. Dále nad její hlavou zůstaly fragmenty rukou a předmětů, vypadající jako kniha a jsou provedeny tenkou černou linkou. Pozadí tohoto výjevu je čitelnější, jelikož se v levém rohu nachází anděl s křídly a zlatým nimbem okolo hlavy. Anděl vystupuje z modrého pozadí, které mohlo představovat oblohu. V pravém rohu lze vidět náznak dalšího obličeje postavy s dlouhými zlatými vlasy. Podle výše uvedeného by se mělo jednat o scénu **Smrti Panny Marie** [39], [IX.].

3.2.3.3 Kristus na hoře Olivetské

Spodní scéna se dochovala v tenké hnědé linii, pravděpodobně podkresbě. Typově nejvýraznější je zde postava Žehnajícího Krista s nimbem kolem hlavy, ke kterému přicházejí z leva dvě postavy, nesoucí kalich. Na pravé straně jsou fragmenty hlav pěti postav, pravděpodobně zbrojnošů, podle helmice jednoho z nich. Dále se pod jejich nohama nachází objekt, který připomíná štít opatřený křížem. Tato scény by měla tedy představovat **Krista na hoře Olivetské** [40], [X.].

39. Smrt Panny Marie, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

40. Kristus na hoře Olivetské, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.4 Jižní stěna presbytáře

Na jižní stěně presbytáře [XI.] jsou situována zároveň dvě okna, takže zde nebylo věnováno moc prostoru samotným nástěnným malbám. Malířský projev se omezuje na okolí oken a prostor sedile. Špalety oken byly původně zdobeny nějakým ornamentálním dekorem, jelikož zde zůstaly fragmenty této výzdoby. Vedle okna na pravé straně stěny je vyobrazena postava, která svírá v ruce podlouhlou diagonální lištu připomínající kopí. Dále má kolem jeho hlavy naznačený nimbus, takže by se mohlo jednat o archanděla Michaela nebo svatého Jiří [41],

41. Michael / Jiří, jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

42. Postava biskupa (?), jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

[XII.]. Naopak vedle okna na straně levé, nejbliže baroknímu oltáři je dochována spodní část postavy, která je charakterizována dlouhým tmavým šatem až na zem. U nohou této postavy se nachází blíže neidentifikovatelný předmět hnědé barvy. Zde by se mohlo jednat o postavu biskupa [42],[XIII.], díky fragmentu, který připomíná biskupskou berlu v horní části této malby nebo svatého Prokopa s ďáblem u nohou. Za zmínku stojí i výzdoba sedile [XIV.], které je vsunuto do této stěny. Výzdoba je po jeho vnitřních stranách soustředěna do mřížkového zlatého dekoru, do kterého jsou vloženy černé obdélníky, rozdělené křížkem. V polovině sedile na její vystouplé části lze vidět náznak postavy se zlatými vlasy, která v ruce svírá ondřejský kříž, takže by se mohlo jednat o svatého Ondřeje.

3.2.5 Východní stěna presbytáře

Výjevy, které se nacházejí na východní stěně presbytáře [43] jsou z části poškozeny barokním oltářem, který malby také překrývá. Dochovaly se zde scény dvě, ale každá v jiném pomyslném páse.

43. Východní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.5.1 Tři Marie u hrobu

Nalevo od oltáře lze vidět figurální scénu o pěti postavách. Jsou zobrazeny v polopostavě, z toho čtyři jsou ženy, které se otáčejí ze tří čtvrtin doprava k mužské postavě. Z pravé části výjevu vystupuje muž, který má okolo hlavy nimbus a zároveň má pozdviženou pravou ruku. Ženské postavy jsou také opatřeny nimby, na jejichž vnitřních plochách jsou zbytky červených paprscitých motivů. Dvě krajní ženy nalevo nesou nádoby. Pod postavami se dochoval náznak horizontálního útvaru

připomínající prázdnou tumbu. Draperie roušek je na první pohled progresivní v jejich záhybech, takže je zřejmé, že v Tečovicích pracovalo více malířů. Z výše uvedeného vyplývá, že by se mohlo jednat o scénu *Tři Marií u hrobu* [44], [XV.], ale jelikož se zde v Tečovicích objevují čtyři postavy, je nutno zohlednit i to, že by čtvrtá postava mohla být andělem.

44. Tři Marie u hrobu, východní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.5.2 Narození Krista

Kompozici, která se nachází na druhé straně od oltáře, dominuje postava Panny Marie se zkříženýma rukama na hrudi. Výjev je situován z části do cihlové architektury, kde lze vidět i náznak jakéhosi závěsu v její horní části. Pod nohama Panny Marie se nachází zvíře, vypadající jako osel a nad ním zvíře druhé s rohy, pravděpodobně představující berana. Dále se pod zvířaty objevuje předmět, vypadající jako studna nebo vědro s uchem. Vedle Panny Marie se ještě objevuje objekt, snad jeslí nebo části střechy. Z kompozice vyplývá, že [se jedná o *Narození Krista* [45], [XVI.]

45. Narození Krista, východní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.6 Západní stěna presbytáře

Západní stěnu presbytáře [XVII.] zastupuje plocha vítězného oblouku z její strany směrem od východu na západ, takže tyto malby mohl vidět pravděpodobně jenom kněz.

3.2.6.1 Monstra

Výjevy v této části představují šest mezi sebou proplétaných okřídlených monster [46], mezi kterými se ještě proplétá rostlinná rozvilina oranžového zbarvení. Tyto monstra jsou z části dochovány v taktéž oranžové barevnosti a z části jen v obrysové linii. Jsou charakteristická poměrně dlouhými těly se dvěma nohama a velkými zuby. Spojování jsou mezi sebou dlouhými ocasey. Výjimkou je dvojice u vrcholu vítězného oblouku, která je spojována dohromady krky. V pravé části této západní stěny se ještě nachází stojící postava černé barvy pleti [XVIII]. Z části je také oděná do tmavého oblečení, kromě jeho pravé nohy, která je odhalená a má pleťovou barvu. V ruce svírá podlouhlý předmět vypadající jako svitek.

46. Monstra, západní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.7 První pole křížové klenby

Ucelenější soubor maleb se nachází na křížových klenbách presbytáře. Malířsky jsou zde pojednána také samotná žebra, kde se střídá červená a žlutá barva v ornamentálních vzorcích. V prvním poli křížové klenby [47], [XIX.] je jedno žebro, které se dochovalo i s antropomorfním obličejem [XX.], okolo nějž se rozvíjí již zmíněný ornament. U něj se ještě vyskytuje malá mužská postava se zlatými vlasy, která u sebe svírá kus dřevěného objektu. Tato postava nejspíš navazuje na scénu Zmrtvýchvstání Krista na jižním kápi. Na klenbě se dále ve

47. První pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

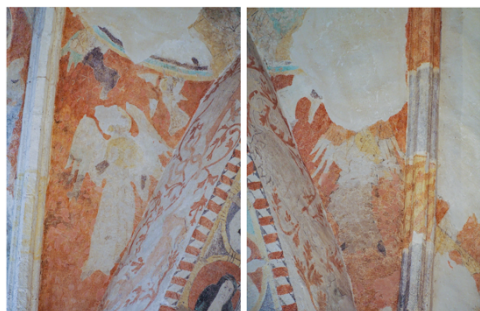
svém celku nachází čtyři scény, každá v jednom kápi, které vystupují proti červeno-hnědému pozadí.

3.2.7.1 Trůn Milosti

V západním kápi se nachází poměrně zachovalý výjev. Ač kompozice ve svém středu představuje fragment, lze z něj vyčíst všechno potřebné k určení scény. Uprostřed kápě se nachází část mandorly, která je orámována žluto, modro, černými pásy. V mandorle je postava Boha otce s křížovým nimbem kolem hlavy a oděvem modré barvy, který sedí zároveň na trůnu. Ve

48. Trůn Milosti, první pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

49. Andělé, první pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

svých rozevřených rukách svírá poté ukřižovaného Krista

na kříži. Holubice ducha svatého se pravděpodobně nacházela původně nad hlavou Krista. Okolo mandorly lze vidět zleva dvojici malých andílků, kteří ji přidržují a také v blízkosti jednoho z nich lze nalézt hvězdy. Za nimi je ještě jeden anděl většího vzrůstu, hrající na hudební nástroj, připomínající loutnu. Z pravé strany rámuje mandorlu fragment malého andílka, který ji opět

přidržuje. Dále se zde po stranách kápě objevují dva andělé většího vzrůstu, hrající na hudební nástroje [48]. Scéna tedy podle popisu zobrazuje *Trůn Milosti* [49].

3.2.7.2 Zmrtvýchvstání Krista

Výjev, který se dochoval v jižním kápi představuje postavu Krista v tumbě, který zabírá největší část malby. Okolo hlavy má křížový nimbus, jeho pravá ruka je pozdvižená v gestu se dvěma nataženými prsty a jeho levá ruka svírá praporec s křížem. Vedle Krista lze na tumbě pozorovat ještě pravděpodobně okřídleného anděla. Napravo od Krista se dále nachází postava, která trúbí na hudební nástroj. Ve spodní části této malby je ještě fragment hlavy malé ženské postavy. Jak už bylo výše zmíněno nachází se zde v pravé části i malá postava se zlatými vlasy, svírající kus

50. Zmrtvýchvstání Krista, první pole křížové klenby, jižní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

podlouhlého dřeva. Z popisu již vyplývá, že se jedná o scénu *Zmrtvýchvstání Krista* [50].

3.2.7.3 Nanebevstoupení Krista

Toto kápě, nacházející se na straně severní, je nejhůře dochované z prvního pole křížové klenby, jelikož chybí skoro celý střed malby. V samotném středu lze vidět jen pozůstatek snad nápisové pásky. Po stranách kápě jsou v pomyslných pásech nad sebou zobrazení „hudoucí“ andělé, hrající na hudební nástroje [XXI.]. Ve větším fragmentu se dochovala levá strana, kde jsou v prvním pásu pozůstatky křídla anděla a nad ním na mostě celkem tři páry nohou a část šatu. Ze třetího pásu pak jen část postavy s hudebním nástrojem. Na straně levé zůstal z prvního pásu anděl hrající snad na housle. Druhý pás zobrazuje opět tři postavy, z nichž jsou dva andělé a jeden z nich svírá v ruce nástroj, podobný trumpetě. Třetí pás se vykazuje jen náznaky siluet postav. Jelikož je malba ve svém středu silně poškozena a nelze tedy rozpoznat o jakou scénu by se mohlo jednat, nejvíce se přikláním k interpretaci scény jako *Nanebevstoupení Krista* [51].

51. Nanebevstoupení Krista (?), první pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba

3.2.7.4 Východní klenební kápě

Východní klenební kápě [52] je ve svém středu také značně poškozeno, avšak jsou zde pozůstatky křídla a část pruhovaného pruhu. Na levé straně výjevu je zobrazena část postavy, pravděpodobně anděla [53], který je opatřen nápisovými páskami. Ta, kterou svírá v ruce lze číst jako DVU.EWANGE. Druhá páska pod nohama není skoro vůbec čitelná. Pod touto postavou se nachází malá klečící postava zrzavého muže s praporcem oděného do modro bílého oděvu [54].

52. Východní klenební kápě, první pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

53. Anděl (?), první pole křížové klenby, východní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

54. Postava zrzavého muže, první pole křížové klenby, východní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.8 Druhé pole křížové klenby

Ve druhém poli křížové klenby [55], [XXII.] se nachází symboly evangelistů v mandorlách. Výjimkou je západního kápě, kde je mandorla nejhůře dochovaná, takže její následná interpretace je složitější.

55. Druhé pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.8.1 Deesis (?)

Tato kápě se nachází na západní straně druhého pole křížové klenby. Zde se nejvíce dochovala červeno-hnědá barevnost pozadí. Uprostřed byla původně pravděpodobně postava v mandorle, která je orámována černou linkou. Okolo mandorly jsou zobrazeny ještě dvě postavy. Zprava ji flankuje postava ženy [56], stojící na podstavci v gestu oranta. Je oděná do dlouhého modro bílého šatu. Draperie roušky kolem hlavy má poměrně dobře propracované záhyby. Na hlavě má dále korunu a kolem něj nimbus.

58. Deesis (?), druhé pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Celkově je provedena ve velmi tenké černé kresbě, stejně jako postava na straně druhé. Nad hlavou této ženy je ještě symbol slunce. Mohla by být identifikovatelná s Pannou Marií. Zleva mandorlu flankuje postava modlícího se muže [57], který pokleká. Je oděn do dlouhého okrového šatu až po chodidla. V obličejích působí starším dojmem, který podtrhuje jeho vousatý

vzhled. Okolo hlavy má symbol měsíce. Dle výše uvedeného by se mohlo jednat o Jana Křtitele. Pravděpodobně by se mohlo jednat o scénu *Deesis* (?), [58].

56. Panna Marie (?), druhé pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

57. Jan Křtitel (?), druhé pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

3.2.8.2 Symbol evangelisty Marka

Symbol, představující *evangelistu Marka* [59] lze vidět v jižním kápi druhého pole křížové klenby. Marek je zde zastoupen za pomoci fragmentu lva s modro-oranžovými křídly a nezřetelnou nápisovou páskou v mandorle zeleného zabarvení. Okolo mandorly je zachyceno několik rozvilin květin žluté a červené barvy, prolínající se mezi sebou.

3.2.8.3 Symbol evangelisty Jana

Klenební kápě, ve které je zobrazen symbol *evangelisty Jana* [60] se nachází na severní straně. V cípu kápě lze vidět hlavu orla se zobákem a náznakem křídla. Dále se v jeho spodní části nachází dvojice scén, které nekorespondují se zbytkem malby. Pravděpodobně by se mohlo jednat o jinou malířskou vrstvu. Pod orlem se v levé spodní části kápě objevuje fragment ležící postavy na lůžku, nad kterou je další postava s křížovým nimbem [XXIII.]. Vedle této postavy se tyčí kousek předmětu, připomínající žebřík, nad kterým je anděl se zářící kolem sebe. Na pravé straně kápě se dochovala část dvou postav s klobouky na hlavách, sedící v objektu, připomínající z části loď [XXIV]. Zároveň z této lodi vyčnívá podlouhlý objekt, možná část plachetnice.

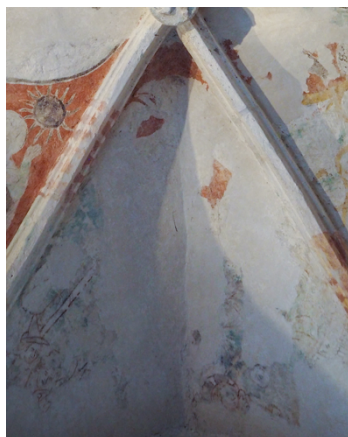

3.2.8.4 Symbol evangelisty Matouše

Ve čtvrtém klenebním východním kápi se v okrové mandorle nachází fragment postavy anděla, představující *evangelistu Matouše* [61], který v rukách svírá neurčitou nápisovou pásku. Z mandorly dále vychází okrová rozvilina s listy a neznámými plody.

59. Evangelista Marek, druhé pole křížové klenby, jižní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

60. Evangelista Jan, druhé pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

61. Evangelista Matouš, druhé pole křížové klenby, východní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

4 Shrnutí dosavadního bádání

Nástěnným malbám v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích byla doposud v literatuře věnována velmi malá pozornost. Podíl na tom může mít stav dochování maleb v podobně velké fragmentárnosti anebo i samotná poloha kostela v rámci Moravy.

K prvním zmínkám v literatuře o středověkých nástěnných malbách v Tečovicích se řadí text Gregora Wolného, *Die Kirchliche Topographie von Mähren*, z roku 1859.⁴⁷ Avšak zde vyzdvihuje jenom krásu zpracování výzdoby presbytáře a sedile bez většího konkrétního popisu.⁴⁸

Většího zájmu o nástěnné malby tečovického kostela se dostává prostřednictvím korpusu *Gotické nástěnné malby v zemích českých*.⁴⁹ Jelikož tato kniha vzniká těsně před restaurátorskými zásahy v roce 1965⁵⁰, informace zde obsažené jsou z části chybně interpretovány. Autorem monografie o těchto malbách je Antonín Bartušek⁵¹, který scénu na východní stěně presbytáře nalevo od barokního oltáře interpretuje jako Klanění tří králů a malby spojuje s první polovinou 14. století.⁵²

Problematika datování maleb může být také signifikantní ze zjištění restaurátorů. V popisu, který je uveden v restaurátorské zprávě z roku 1972⁵³, je upozorněno na postavu zbrojnoše s praporem na prvním poli křížové klenby v severním kápi, kde lze podle nich spatřovat dobovou zbroj poloviny 14. století.⁵⁴

Z restaurátorského průzkumu z roku 1973⁵⁵ bylo také objeveno, že stávající gotická výzdoba nebyla první, která se v kostele nacházela. Nynější výmalbu restaurátoři časově zasazují do doby po roce 1350. Poškození požárem před rokem 1350, jak už bylo výše zmíněno⁵⁶, vedlo k zadání nové malířské výzdoby kostela. Starší výmalba byla původně strohá a jednoduchá a její zbytky jsou i dnes patrné. Jedná se o žlutooranžový pruh, lemující nároží článků z červeného pískovce. Tyto pozůstatky jsou patrné jak na hranách pilířů vítězného oblouku, tak na sedile, vložené do jižní stěny presbytáře.⁵⁷ Zároveň přišli s teorií, že by se na (dnes značně poškozené) ploše vítězného oblouku v její horní části mohl původně nacházet

---

⁴⁷ Wolny, (pozn. 24), s. 387.

⁴⁸ Ibidem, s. 387.

⁴⁹ Antonín Bartušek, Tečovice – kostel sv. Jakuba, in: Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959, s. 349–350.

⁵⁰ Viz kapitola 3.1., která se věnuje objevení a restaurování nástěnných maleb.

⁵¹ Viz Bartušek (pozn. 49), s. 349–350.

⁵² Ibidem, s. 350.

⁵³ Viz Blažej – Pasálek (pozn. 12)

⁵⁴ Ibidem, s. 5.

⁵⁵ Viz Blažej – Pasálek (pozn. 45)

⁵⁶ Viz kapitola 3.1., která se věnuje objevení a restaurování nástěnných maleb.

⁵⁷ Viz Blažej – Pasálek (pozn. 12)

výjev posledního soudu. Zachovaný fragment červeného pruhu měl představovat snad plameny. Podle Pasálka a Blažej by tedy celková koncepce výzdoby upomínala na myšlenku smrti, vykoupení, na zánik tohoto světa a poslední soud.⁵⁸

V roce 1994 vydal knihu o historii obce Tečovice Lubomír Vavruša⁵⁹, který se v jedné kapitole věnuje i nástěnným malbám. Popis se omezuje pouze na vítězný oblouk a jeho vnější západní stranu, kde ve výjevu Setkání na cestě do Emauz identifikuje vedle Krista postavu sv. Jakuba.⁶⁰

O dva roky později, přesněji v roce 1996, se kostelem zabýval v rámci své bakalářské diplomové práce Marcel Sladkowski.⁶¹ Jeho práce nazvaná *Původ a osudy kostela v Tečovicích aneb kostel v Tečovicích u Zlína a jeho postavení v rámci gotické architektury východní Moravy*, poprvé uceleně mapuje informace o kostele ve své celistvosti. V jedné z kapitol se autor také věnuje nástěnným malbám, avšak k vývoji bádání jejich popis nijak nepřispívá, jelikož se v některých částech shoduje s popisem maleb z restaurátorských zpráv.⁶²

V rámci sborníku *Studia Moravica II.*, vydaného v roce 2004⁶³, malbám připisoval pozornost posléze Tomáš Knoflíček, kde publikoval příspěvek o *Nástěnných malbách v kostele sv. Jakuba v Tečovicích*. Věnoval se zde převážně mariánské tematice, zejména výjevu na evangelijní straně ploše vítězného oblouku a malbám na východní stěně presbytáře. Scénu, která zobrazuje Apokalyptickou ženu přirovnal po formální stránce k výjevu Apokalyptické ženy z kostela Panny Marie na Karlštejně. Poznamenal zde, že šat Panny Marie se z jedné strany rozevívá a zároveň pod šatem spatřoval hlavy několika postav, což by znamenalo, dvojí interpretaci tohoto výjevu, jako zároveň Panny Marie Ochránitelky. Motiv rozevřeného pláště na jedné straně našel na nástěnné malbě v kostele sv. Jakuba v Libiši. Spojení záře kolem postavy s pláštěm Ochránitelky je podle něj v českém prostředí ojedinělé. Podobnost shledal pouze s nástěnnou malbou v Gurku, kde se ale záře kolem Panny Marie objevuje okolo celého jejího těla.⁶⁴ Tomáš Knoflíček také poukazoval na dvojí zobrazení scény Zvěstování, které se

---

⁵⁸ Viz Blažej – Pasálek (pozn. 45), s. 3.

⁵⁹ Viz Vavruša (pozn. 5)

⁶⁰ Ibidem, s. 28–29.

⁶¹ Marcel Sladkowski, *Původ a osudy kostela v Tečovicích aneb Kostel v Tečovicích u Zlína a jeho postavení v rámci gotické architektury východní Moravy* (diplomová práce), Ústav historie a muzeologie FPF SU, Opava 1996.

⁶² srov. Marcel Sladkowski (pozn.12), s. 13–16. – Jiří Blažej – Jan Pasálek, *II. etapa prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (pozn. doplnit po zkompletování práce), s. 4–5.

⁶³ Tomáš Knoflíček, *Nástěnné malby v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (Poznámka k mariánské ikonografii), *Studia Moravica II.: sborník historiografických, filologických a uměnovědných příspěvků přednesených na vědecké konferenci Genologický systém kultury na Moravě pořádané ve dnech 30.–31. října 2003 v rámci realizace výzkumného záměru Ministerstva mládeže a tělovýchovy České republiky MSM 152100017 – Dějiny a kultura Moravy jako modelu regionu na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci*, 2004, s. 205–215.

⁶⁴ Ibidem, s. 205–206.

nachází na ploše vítězného oblouku na jeho epištolní straně a na pravé straně na východní stěně presbytáře. Na východní stěně identifikoval Zvěstování prostřednictvím malého zvířete u nohou Panny Marie, které ztotožnil s jednorožcem. Značnou linearitu těchto výjevů na východní stěně se pokusil spojit s datací po polovině 14. století.⁶⁵

Naposledy se nástěnnými malbami v Tečovicích zabýval opět Tomáš Knoflíček. Nejprve v roce 2005⁶⁶ v rámci své disertační práce a následně v roce 2009⁶⁷, kdy vydal knihu mapující *Nástěnnou malbu za vlády Lucemburků na Moravě*, která ze zmíněné disertace vychází. Scénu, kterou dříve A. Bartušek chybně určil jako Klanění tří králů, T. Knoflíček interpretuje jako Tři Marie u hrobu, avšak zdůrazňuje, že je zde zobrazen neobvyklý počet žen. Severní stěnu presbytáře spojuje s výjevy Korunování Panny Marie nahoře, Smrti Panny Marie uprostřed a úplně dole určil dvě scény, zastoupené Poslední večeří a Kristem na hoře Olivetské. Postavu zbrojnoše s praporcem na západním kápi prvního pole křížové klenby označuje jako donátora. Kápi, které se dochovalo na západní straně druhého pole křížové klenby interpretuje jako kompozici Majestas Domini. Dále symbol zbývajícího evangelisty Lukáše zasadil do poničeného východního kápě prvního pole křížové klenby. Ornamenty, v podobě květin, které vystupují z pozadí druhého pole křížové klenby mají podle T. Knoflíčka odkazovat na Mariánskou symboliku, a naopak rozvilina na Krista. Postavu, která se nachází na západní stěně presbytáře směrem od východu na západ spojuje s d'áblem. Scéna na horním páse ploše vítězného oblouku podle něj původně představovala pašijový cyklus, jejíž podobnost nalézá v kostele sv. Mikuláše ve Starém Svojanově. Z formální charakteristiky upozornil na trubicové záhyby ukončené smyčkou ve tvaru položeného „C“, které našel na scéně Zvěstování u šatu P. Marie z plochy vítězného oblouku.⁶⁸

---

⁶⁵ Ibidem, s. 206–207.

⁶⁶ Tomáš Knoflíček, *Nástěnná malba na Moravě a ve Slezsku za vlády Lucemburků* (disertační práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2005.

⁶⁷ Tomáš Knoflíček, *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009.

⁶⁸ Ibidem, s. 171–182.

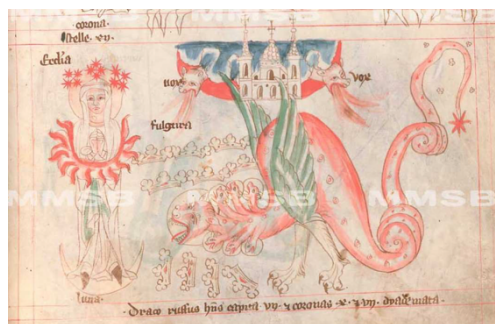
5 Ikonografická analýza nástěnných maleb

Interpretace nástěnných maleb v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích je značně ztížena fragmentárním stavem jejich dochování, zato ale může přínosně obohatit středověkou nástěnnou malbu na Moravě. Největší zastoupení má v Tečovicích mariánská a christologická symbolika, avšak se zde objevují i solitérní světské postavy a scény, které je těžké identifikovat, takže jejich zkoumání zůstává v rovině hypotéz. V ikonografické analýze se tedy budu omezovat pouze na ty scény, které se dochovaly v takové míře, která mi je dovoluje více interpretovat.

Na vítězném oblouku se nachází dochovaných celkem 5 scén. V jeho spodní části se na evangelijní straně nachází zobrazení ženy, která je zobrazena frontálně jako korunovaná, ale svou hlavu otáčí ze tří čtvrtin do leva. Dále má paprscitý útvar žlutého tónu okolo trupu. Zároveň se na jejím pravém boku nachází dítě, které se dotýká rukama jejího obličeje. Dítě je oděno do červeného šatu s nimbem okolo hlavy. Žena je oděna do pláště tmavé barvy, který se rozevívá na obou stranách, ale na pravé straně se rozevívá asymetricky a má diagonální charakter. Na straně levé se rozevívá naopak diagonálně. Pod pláštěm se na její pravé straně nachází postava neurčitého charakteru. K ženě přistupuje ještě z levé horní části výjevu anděl drobnějšího vzrůstu, oděný do červeného šatu, který svírá v rukou

62. Liber depictus, jižní Čechy, před 1350, Vídeň, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. 370, fol. 1r

63. Velislavova bible, Čechy, polovina 14. století, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XXIII.C.124, fol. 163r

podélný světlý útvar tyčovitěho tvaru. V horní části zobrazení se objevují čtyři půlkruhové arkády. Žena představuje evidentně Pannu Marii, jelikož drží malé dítě, které je identifikovatelné s Ježíškem. Tématu *Apokalyptické ženy*,⁶⁹ se velmi podrobně věnoval již Tomáš Knoflíček,⁷⁰ stejně jako dalším mariánským zobrazením. Tento motiv je poplatný dvěma ikonografickým schémátům byzantského původu, a to sice Dexiokratuse, Panně Marii držící Ježíška na pravé ruce a dále Eleuse, Panně Marii dotýkající se její tváře. Identita ženské postavy s Pannou Marií vyplývá také ze skutečnosti, že drží rozevřený plášť, pod kterým je rozeznatelná postava, to

⁶⁹ J. Fonrobert, Apokalyptisches Weib, in: Egelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Bd. 1, *Allgemeine Ikonographie A–E*, Freiburg 1994, sl. 146–150.

⁷⁰ Viz Knoflíček (pozn. 63), s. 205–215.

odpovídá západnímu typu Panny Marie Ochránitelky.⁷¹ Motiv apokalyptického útvaru okolo trupu poukazuje na apokalyptickou symboliku Ženy sluncem oděné. Tento ikonografický typ se objevuje ve Zjevení Janově (Apoc 12,1) a obvykle bývá zobrazována s korunou z dvanácti hvězd, orlími křídly a měsícem pod nohama. V Tečovicích je toto zobrazení dost nezvyklé. Z výše uvedených zjištění je zde Panna Marie zobrazena na straně jedné jako matka Ježíška a na straně druhé jako Ochránitelka a také zároveň jako Apokalyptická žena. V průběhu 14. století se v nástěnném malířství neobjevuje tak často zobrazení, kdy by Panna Marie měla zář kolem pasu. Nejznámější zobrazení Apokalyptické ženy v českém prostředí představuje výjev v kodexu *Liber depictus*, [62]⁷² Velislavově bibli [63]⁷³ a na nástěnné malbě na Karlštejně [64]⁷⁴. Dále se s tímto vyobrazením lze setkat na cyklu nástěnných maleb v Emauzském klášteře [XXV.],⁷⁵ Libiši [XXVI.]⁷⁶ nebo v Kutné hoře [XXVII.]⁷⁷. V sochařství je patrný tento motiv například na Madoně z Fürstenau [XXVIII].⁷⁸ Žena sluncem oděná v Tečovicích je opatřena, jak bylo výše zmíněno i pláštěm, pod kterým se nachází postava. Tímto zjištěním by byla tato žena zároveň Pannou Marií Ochránitelkou. Nejznámější příklady této ikonografie na našem území je možné pozorovat například v Dalešicích [65]⁷⁹ a Kobeřicích [66]⁸⁰. Motiv rozevřeného pláště na jedné straně není tak obvyklý a objevuje se v Libiši [67]⁸¹

64. Karlštejn, kostel Panny Marie, západní stěna, po 1360.

⁷¹ J. Seibert, Schutzmmantelschaft, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Bd. 4, *Allgemeine Ikonographie S–Z Nachträge*, Freiburg 1994, sl. 127–133.

⁷² *Liber depictus*, jižní Čechy, před 1350, Vídeň, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. 370, fol. 1r, Viz <https://encyklopedie.ckrumlov.cz/img/2548b.jpg>, vyhledáno dne 26.4. 2024.

⁷³ Velislavova bible, Čechy, polovina 14. století, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XXIII.C.124, fol. 163r, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XXIII_C_124_37V71H4-cs#search, vyhledáno 26. 4. 2024.

⁷⁴ Karlštejn, kostel Panny Marie, západní stěna, po 1360. Viz Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 121.

⁷⁵ Emauzský klášter, křížová chodba, jižní křídlo, po roce 1370. Viz Foto: archiv autora.

⁷⁶ Libiš, kostel sv. Jakuba, severní stěna, kolem 1390, Viz Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 194.

⁷⁷ Kutná hora, kostel sv. Jakuba, charvátská kruchta, 1440–1450, Viz Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 180.

Kutná hora, kostel sv. Jakuba, loď, po 1470, Viz Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 182.

⁷⁸ Oltář Nanebevzetí Panny Marie, Fürstenau, Severní Čechy, Teplice, Regionální museum, konec 15. století, Viz. <https://www.elbelabe.eu/cz/poi/m/regionalni-muzeum-v-teplicich/>, vyhledáno 26.4. 2024.

⁷⁹ Dalešice, Kostel sv. Petra a Pavla, východní stěna, konec 1. čtvrtiny 14. století, Viz Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959, obr. 19.

⁸⁰ Kobeřice, Kostel sv. Jiljí, jižní stěna vítězného oblouku, konec 1. poloviny 14. století, Viz Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959, obr. 194.

⁸¹ Libiš, Kostel sv. Jakuba, východní stěna vítězného oblouku, kolem 1390, Viz Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 198.

nebo v Gurku [68].⁸² V Tečovicích je toto zobrazení dost nezvyklé. Z výše uvedených zjištění

65. Dalešice, Kostel sv. Petra a Pavla, východní stěna, konec 1. čtvrtiny 14. století.

66. Koberovice, Kostel sv. Jiljí, jižní stěna vítězného oblouku, konec 1. poloviny 14. století

67. Libiš, Kostel sv. Jakuba, východní stěna vítězného oblouku, kolem 1390

68. Gurk, Rakousko, katedrála, pilíř severní lodi, 20. léta 15. století

je zde Panna Marie zobrazena na straně jedné jako matka Ježíška a na straně druhé jako Ochránitelka a také zároveň jako Apokalyptická žena.

Nad výjevem Apokalyptické ženy se nachází další mariánské zobrazení. Uprostřed je situovaná nápadně protažená postava, která je zachována jenom v partii trupu a dolních končetin. V rámci této postavy se objevuje drobná postava na pravé straně otočená doprava s pokrčenými končetinami. Celé zobrazení je rámováno čtyřmi útvary, které se ve spodní části rozšiřují a jsou spojeny obloukem. Podle těchto zjištění by se mohlo jednat o *Pannu Marii s dítětem*, avšak nepřesnost tohoto výkladu může být daná špatným stavem dochování.

Nad výjevem Panny Marie s dítětem je následně vyobrazená hagiografická scéna. Z tohoto zobrazení se nedochovalo příliš mnoho, avšak při bližším zkoumání lze spatřit pozůstatky hlav se žlutými vlasy a naznačenými těly a částí větvoví stromů. Scéna by podle těchto fragmentů měla představovat *Umučení 10 000 rytířů*. Podobně se tento výjev na našem území objevuje na vítězném oblouku v Loukově [69],⁸³ Kuněticích [XXIX.],⁸⁴ Vítochově [70.]⁸⁵ a v ambitu v Bečově nad Teplou [XXX].⁸⁶

⁸² Gurk, Rakousko, katedrála, pilíř severní lodi, 20. léta 15. století, Viz Knoflíček (pozn. 63), s. 212.

⁸³ Loukov, Kostel sv. Markéty, východní stěna vítězného oblouku, 90. léta 14. století, Viz <http://www.podlipnickekostely.cz/wp-content/uploads/2017/04/podlipnickekostely-2021-45.jpg>, vyhledáno 26.4.2024.

⁸⁴ Kunětice, Kostel sv. Bartoloměje, východní stěna vítězného oblouku, kolem 1400, Viz https://pardubicky.denik.cz/galerie/g_kostelik_kunetice_pce.html?photo=2&back=3880040749-2019-45, vyhledáno 26. 4. 2024.

⁸⁵ Vítochov, kostel sv. Michala, vnitřní plocha vítězného oblouku, 80. léta 14. století, Viz Knoflíček (pozn. 67),s. 203.

⁸⁶ Bečov nad Teplou, hradní kaple Navštívení Panny Marie, východní stěna lodi, 70. léta 14. století, Viz https://www.zamek-becov.cz/pamatky/vzorova-obnova-becova/ke-stazeni/ke-stazeni/brozura_becov_kaple_royt.pdf, vyhledáno 26. 4. 2024.

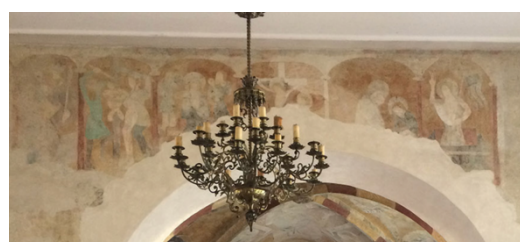

69. Loukov, Kostel sv. Markéty, východní stěna vítězného oblouku, 90. léta 14. století

70. Vítochov, kostel sv. Michala, vnitřní plocha vítězného oblouku, 80. léta 14. století

V horní části vítězného oblouku se nachází velmi poškozená kompozice, která podle Knoflíčka představuje cyklus Kristových pašijí.⁸⁷ Z horní scény se nedochovalo téměř nic, viditelné jsou pouze dělicí sloupky a náznak postavy v tmavém šatu ve středové části. Původní vyobrazení zůstávají v rovině hypotéz, jelikož stav zachování nedovoluje přesnější interpretaci. Knoflíček předpokládá, že umístění této scény na vítězném oblouku by mohlo být původně takové jako ve Starém Svojanově [71].⁸⁸

71. Starý Svojanov, kostel sv. Mikuláše, vítězný oblouk, 80. léta 14. století

Na epištolní straně vítězného oblouku se ve spodní části nachází další scéna. Jsou zde zobrazeny dvě stojící navzájem ze tří čtvrtě přivrácené postavy. Postava na pravé straně se od té levé odlišuje tím, že je vyobrazena v poutnickém klobouku s nimbem a holí. Navzdory tomu, že v rámci nimbu nelze rozeznat kříž, tak je postava nejlépe identifikovatelná s Kristem. Postava na levé straně nemá bližší specifické rysy, pouze v partii pasu se nachází protažený útvar, který by mohl být identifikovatelný s rukou sahající po holi postavy v pravo. V horní části zobrazení se opět objevují čtyři půlkruhové arkády. Zde by se tedy mělo jednat o scénu *Cesty do Emmauz*. Tento ikonografický typ se ustálil na třech osobách v poutnickém obleku, avšak v Tečovicích vystupují postavy pouze dvě, což je poměrně nezvyklé.⁸⁹ V textu Lukáše je jmenován jménem pouze jeden a to Kleofáš (L 24,18), takže by se dalo předpokládat, že se jedná v tomto případě právě o tohoto z učedníků. Se třemi postavami se setkáváme například

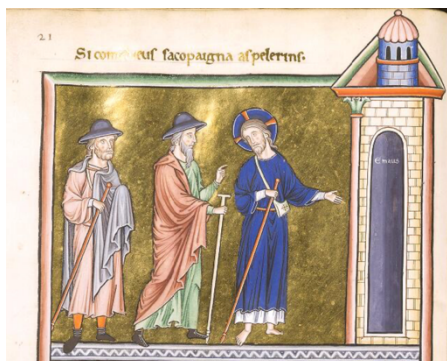
⁸⁷ Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 181.

⁸⁸ Starý Svojanov, kostel sv. Mikuláše, vítězný oblouk, 80. léta 14. století, Viz <https://www.hrady.cz/kostel-sv-mikulase-stary-svojanov/galerie/90509>, vyhledáno 27. 4. 2024.

⁸⁹ H. Feldbusch, Emmaus, in: Egelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Bd. 1, *Allgemeine Ikonographie A–E*, Freiburg 1994, sl. 622–626.

v Žaltáři královny Ingeborgy [72],⁹⁰ Evangelistáři ze Saint Chapell [XXXI.],⁹¹ či v Pasionálu abatyše Kunhuty [73].⁹² V kontextu sochařství je záhodno zmínit scénu z kláštera Santo Domingo de Silos (Španělsko) [XXXII].⁹³ V doprovodu jedné postavy se Kristus zjevuje učedníkům v našem prostoru ve strakonické komendě johanitů [XXXIII].⁹⁴

72. Žaltář královny Ingeborg, severní Francie, 1195.

73. Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 15r.

Nad scénou Cesty do Emauz je zobrazena ještě jedna scéna, která je dnes velmi poškozena pekovaním. Panna Marie je zobrazena frontálně v tmavém šatu jako sedící na nezřetelném předmětu, snad trůnu. Opět se lze setkat s tím, že se scéna odehrává v interiéru. Je zde snaha o naznačení perspektivní hloubky prostoru v horních partiích stropu. Z levé strany výjevu pravděpodobně přicházel do interiéru archanděl Gabriel, ze kterého se dnes dochovaly jen náznaky postavy. Toto zobrazení je identifikovatelné jako *Zvěstování Panně Marii*.⁹⁵ Scénu Zvěstování lze v tomto období nalézt například v Brandýse nad Labem [74],⁹⁶ kapitulní síni

⁹⁰ Žaltář královny Ingeborg, severní Francie, 1195, Chantilly, Bibliothèque et archives du château, sign. 5531, fol. 30v, Viz <https://arca.irht.cnrs.fr/iiif/4833/canvas/canvas-122349/view>, vyhledáno 26.4. 2024.

⁹¹ Evangeliiář ze Saint Chapelle, Paříž, 1280, Londýn, British Library, Ms. 1058, fol 83r, Viz Egelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 1, Allgemeine Ikonographie A–E*, Freiburg 1994, sl. 626.

⁹² Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 15r, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XIV_A_17_2GWPZB8-cs#search, vyhledáno 26. 4. 2024.

⁹³ S. Domingo de Silos, Španělsko, klášter, křížová chodba, severozápadní křídlo, 1085–1100, Viz https://es.m.wikipedia.org/wiki/Archivo:Los_discipulos_de_Emaus. Monasterio de Santo Domingo de Silos.j pg, vyhledáno 26. 4. 2024.

⁹⁴ Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330, Viz Vlasta Dvořáková – Anežka Merhautová, *Nástěnné malby johanitské komendy ve Strakonících*, *Umění IV*, 1956, s. 293.

⁹⁵ J. H. Emminghaus, Verkündigung an Maria, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 4, Allgemeine Ikonographie S–Z Nachträge*, Freiburg 1994, sl. 422–437.

⁹⁶ Brandýs nad Labem, kostel sv. Vavřince, severní stěna presbytáře, kolem 1340, Viz Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 59.

v Sázavě [75]⁹⁷ a v Poříčí nad Sázavou [XXXIV.],⁹⁸ kde se celý výjev odehrává v interiéru jako v Tečovicích.

74. Brandýs nad Labem, kostel sv. Vavřince, severní stěna presbytáře, kolem 1340.

75. Sázava, kapitulní síň benediktinského kláštera, 1370–1380

Spodní část vnitřní plochy vítězného oblouku zaujímá výjev, který je opět hodně poškozený, avšak dominuje mu pravoúhlý rumpál. Na každé straně rumpálu se objevuje postava, která ním otáčí a navíjí střeva. V dolní části výjevu se dochoval náznak postavy, identifikovatelné se sv. Erasmem, takže by se mělo jednat o *Umučení sv. Erasma*.⁹⁹ Střeva se objevují v nezvyklé konfiguraci v podobě slepených kubusů. Kompozice se dvěma muži u rumpálu je ve 14. století tradiční a podobné schéma se nachází na našem území v Třebosicích [XXXV.]¹⁰⁰ Řečicích [76]¹⁰¹ či v bývalém kostele sv. Vavřince pod Petřínem v Praze [XXXVI.]¹⁰²

76. Řečice, kostel sv. Jiří, loď, 1360–1370

K nejzachovalejším částem nástěnných maleb v Tečovicích spadá výzdoba vnitřní plochy vítězného oblouku, na kterém jsou zobrazeny polopostavy mužů, kteří jsou zde zobrazeni po

⁹⁷ Sázava, kapitulní síň benediktinského kláštera, 1370–1380, Viz Zuzana Vsetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 269.

⁹⁸ Poříčí nad Sázavou, kostel sv. Petra, loď, kolem 1370, Viz Zuzana Vsetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 233.

⁹⁹ O. A. Nygren, Erasmus (Elmo) von Formio, in: Wolfgang Braunfels (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 6, Ikonographie der Heiligen, Crescentianus von Tunis bis Innocentia* Bd. 6, Freiburg 1994, sl. 156–157.

¹⁰⁰ Třebosice, kostel Povýšení sv. Kříže, vítězný oblouk, kolem 1350, Viz Veronika Tobiášová, *Nástěnná malba litomyšlského biskupství 1344–1421* (diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2011, obr. 113.

¹⁰¹ Řečice, kostel sv. Jiří, loď, 1360–1370, Viz <https://prazdnedomy.cz/domy/objekty/detail/1894>, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹⁰² Praha, bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem, východní stěna presbytáře, 80. léta 14. století, Viz Bělohávková Monika, *Nástěnná malba 13. a 14. století v kostelech Velké Prahy – Bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem a středověké kostely osad za hradbami Prahy* (diplomová práce), Katolická teologická fakulta UK, Praha 2014, obr. 23.

dvojicích v kruhových medailonech, tvořených jednoduchými úponky. V medailonech se poté střídá červeno-hnědá a šedá barva a zároveň vystupují proti šedému pozadí. Celkově je zde zobrazeno patnáct dvojic, z toho na evangelijní straně je jich osm a na epištolní sedm. Epištolní strana je od té evangelijní odlišena tím, že první dvojice od zdola je ztvárněna v architektonickém orámování s trojlistou kružbou se záklenkem. Muži jsou zde zobrazeni jako starší muži s plnovousy s málo čitelnými nápisovými páskami. Podle uvedených zjištění by se mělo jednat o **Proroky**.¹⁰³ Jelikož je zde vyobrazeno velké množství těchto postav, je záhodno uvažovat nad tím, zda se nejedná o **Předky Krista**.¹⁰⁴ Pro lepší přehlednost zůstanu u označení proroci a zároveň jsem očíslovala tyto dvojice na epištolní straně čísly 1–7 a na evangelijní straně 1–8. Dvanáct z těchto proroků v různých medailonech má na hlavě pokrývku hlavy. Pouze jedna dvojice, a to ta první od zdola na epištolní straně disponuje pokrývkou hlavy v obou medailonech. Patnáct proroků je bez pokrývky hlavy. Dvě z těchto postav disponují korunou a jedna rohy. Ze druhé medailonové dvojice na epištolní straně se mi podařilo rozluštit první dvě písmena postavy napravo. Rozpoznány jsou písmena "RO...." / Roboám. Čtvrtá dvojice obsahuje nápisovou pásku s písmeny "SADKGIL" / Sidkijáš a "JADE.." / Jared. Pátá dvojice má nalevo zobrazeno "N.HUM" / Nahum a napravo "JERONOAM" / Jeroboam či Jerocham. Sedmá a také poslední dvojice, ve které lze někoho rozeznat ukončuje symbolicky epištolní stranu vítězného oblouku. Napravo z této dvojice je zobrazena postava s korunou na hlavě, která by mohla znázorňovat jednoho z králů, pravděpodobně Davida (?). Evangelijní strana je dochována podstatně méně, avšak ze druhé dvojice vlevo jsem byla schopna vyluštit tušená písmena "ROB..."/ Rachebeám či Roboám. Z předposlední dvojice na levé straně bych byla schopna vyluštit poslední čtyři písmena "RAOU." / Ragau. Vítězný oblouk na evangelijní straně by zakončovala dvojice postav Mojžíše napravo a pravděpodobně krále Šalomouna (?) nalevo. Proroci jsou obvykle zobrazováni jako starší muži s vousy a od 13. století se zašpičatělým kloboukem a nápisovou páskou.¹⁰⁵ S proroky na vítězném oblouku v kruhových medailonech se lze u nás setkat kostele sv. Prokopa v Krupce [77]¹⁰⁶ (dnes zřícenina),

---

¹⁰³ RED, Propheten, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 3, Allgemeine Ikonographie L–R*, Freiburg 1994, sl. 462.

Karl Kunstle, Die Propheten und Sibyllen, in: *Ikonographie der christlichen kunst*, Freiburg 1928, s. 303–312.

¹⁰⁴ A. Thomas, Wurzel Jesse, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 4, Allgemeine Ikonographie S–Z Nachträge*, Freiburg 1994, sl. 549–558.

¹⁰⁵ Proroci, in: Jan Royt, *Slovník biblické ikonografie*, Praha 2021, s. 249–251.

¹⁰⁶ Krupka, kostel sv. Prokopa, vítězný oblouk, kolem 1300, Viz <http://www.znicenekostely.cz/?load=detail&id=7108>, vyhledáno 27. 4. 2024.

Kozohlodech [78],¹⁰⁷ Pičíně [79],¹⁰⁸ Horním Bukovsku [XXXVII.],¹⁰⁹ Starých Prachaticích [XXXVIII.],¹¹⁰ Bedřichově Světcí [XXXIX.]¹¹¹ a Nebovidech [XL.]¹¹² V rámci mého bádání se mi zatím nepodařilo najít paralelu, kde by proroci vystupovali po dvojicích v kruhových medailonech. Obdélným polem ale disponují nástěnné malby na vítězném oblouku v Třebosicích [XLI.]¹¹³, kde jsou zobrazeni po dvou, ale ne v tak velkém množství, jako při tečovickém vyobrazení.

77. Krupka, kostel sv. Prokopa, vítězný oblouk, kolem 1300

78. Kozohlody, kostel Všech Svatých, vítězný oblouk, kolem 1340

79. Pičín, kostel Narození P. Marie, vítězný oblouk, před 1350

Severní stěna presbytáře se dochovala opět ve velkém fragmentu. Nacházejí se zde tři výjevy, které jsou od sebe odděleny kosočtverečnou lištou. Scéna, která je situována nejbliže prvnímu poli křížové klenby se zároveň dochovala v největším fragmentu. Z levé strany lze vidět pozůstatek snad trůnu, vedle kterého je neurčitá postava obrácená doprava. Na pravé straně se dochoval pouze fragment nohou a části šatu. Tomáš Knoflíček identifikuje tuto scénu jako *Korunování Panny Marie*,¹¹⁴ avšak toto tvrzení není zcela přesvědčivé, vzhledem ke stavu

¹⁰⁷ Kozohlody, kostel Všech Svatých, vítězný oblouk, kolem 1340, Viz Zuzana Vsetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 157.

¹⁰⁸ Pičín, kostel Narození P. Marie, vítězný oblouk, před 1350, Viz Zuzana Vsetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 226.

¹⁰⁹ Horní Bukovsko, kostel sv. Štěpána, vítězný oblouk, po 1350, Viz Ondřej Faktor – Petr Pavelec, *Středověké nástěnné malby na jihu Čech*, České Budějovice 2023, s. 157.

¹¹⁰ Staré Prachatice, kostel sv. Petra a Pavla, vítězný oblouk, kolem 1350, Viz Ondřej Faktor – Petr Pavelec, *Středověké nástěnné malby na jihu Čech*, České Budějovice 2023, s. 242.

¹¹¹ Bedřichův Světec, kostel sv. Jakuba Většího, vítězný oblouk, 60.–70. léta 14. století, Viz <https://www.mesto-most.cz/bedrichuv-svetic-kostel-sv-jakuba/g-27868>, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹¹² Nebovidy, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 60. léta 14. století, Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 122.

¹¹³ Třebosice, kostel Povýšení sv. Kříže, kolem 1350, Viz Veronika Tobiášová, *Nástěnná malba litomyšlského biskupství 1344–1421* (diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2011, obr. 107–110.

¹¹⁴ Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 174.

dochování malby. Pod výjevem Korunování Panny Marie se nachází další výjev, kde se uprostřed objevuje fragment hlavy ženské postavy na polštáři. Okolo ní se nachází domnělé postavy, po kterých se dochovaly jenom fragmenty knih a rukou. Z horní části scény poté přistupují z levého i pravého rohu andělé. Vzhledem k této skutečnosti by se mělo jednat o scénu **Smrti Panny Marie**.¹¹⁵ Kompozici Smrti Panny Marie v Tečovicích by mohla odpovídat scéna z Brandýsu nad Labem [80.]¹¹⁶ nebo z Bečova [81].¹¹⁷ Na nejspodnějším výjevu se nachází scéna, která zobrazuje na levé straně anděla, přinášející pohár. Vedle něj je

80. Brandýs nad Labem, kostel sv. Vavřince, severní stěna vítězného oblouku, kolem 1340.

81. Bečov, hradní kaple Zvěstování Panny Marie, východní stěna presbytáře, 70. léta 14. století.

Kristus, rozpoznatelný podle nimbu, který je otočený směrem doleva. Na pravé straně se dochovaly fragmenty stromoví, hlav zbrojnošů (podle helmic) a části svatozáří. Za těchto okolností by se jednalo o scénu **Krista na hoře Olivetské**.¹¹⁸ Mnohem častěji se lze setkat s Kristem, který je otočený doprava, jako to můžeme vidět v českém prostředí například v pražské katedrále [XLII.]¹¹⁹ nebo v bývalém kostele sv. Vavřince pod Petřínem v Praze [XLIII.]¹²⁰ Na levou stranu je natočený Kristus v Hidegségu (Maďarsko) [XLIV].¹²¹ Spojení s mariánskou tematikou je

¹¹⁵ J. Myslivec, Tod Mariens, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Bd. 4, *Allgemeine Ikonographie S–Z Nachträge*, Freiburg 1994, sl. 334–338.

Gertrud Schiller, Der Tod Marias und ihre Verherrlichung, in: *Ikonographie der christlichen Kunst*, Bd. 4, 2 Maria, Gütersloh 1980, s. 83–113.

¹¹⁶ Brandýs nad Labem, kostel sv. Vavřince, severní stěna vítězného oblouku, kolem 1340, Viz Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 61.

¹¹⁷ Bečov, hradní kaple Zvěstování Panny Marie, východní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, Viz https://www.zamek-becov.cz/pamatky/vzorova-obnova-becova/ke-stazeni/ke-stazeni/brozura_becov_kaple_royt.pdf, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹¹⁸ J. Thüner, Ölberg, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Bd. 3, *Allgemeine Ikonographie L–R*, Freiburg 1994, sl. 342–350.

¹¹⁹ Katedrála sv. Víta, kaple sv. Václava, severní stěna, 1372, Viz. <https://www.alamy.com/stock-photo-saint-vitus-cathedral-prague-prague-castle-czech-republic-interior-29725980.html?imageid=72AD2E33-8DE4-4D1C-A610-6352D166064D&p=82236&pn=1&searchId=98e60f34af6b8eaff2f91d832c059637&searchtype=0>, vyhledáno 4. 5. 2024.

¹²⁰ Praha, bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem, severní stěna presbytáře, počátek 15. století, Viz Bělohávková Monika, *Nástěnná malba 13. a 14. století v kostelech Velké Prahy – Bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem a středověké kostely osad za hradbami Prahy* (diplomová práce), Katolická teologická fakulta UK, Praha 2014, obr. 29.

¹²¹ Hidegség, kostel sv. Ondřeje, 1300–1320, Viz Dénes Radocsay, *Wandgemälde im mittelalterlichen Ungarn*, Budapest 1977, obr. 8.

dáno tím, že tato scéna pravděpodobně vznikla v jiné časové vrstvě, jak už bylo zmíněno u restaurátorských záznamů.¹²²

Východní stěna disponuje dvěma zobrazeními. Na levé části od barokního oltáře se nachází dohromady pět postav v polopostavě, z toho čtyři jsou ženy, které se otáčejí ze tří čtvrtin doprava k mužské postavě. Z pravé části výjevu vystupuje muž, který má okolo hlavy nimbus a zároveň má pozdviženou pravou ruku. Ženské postavy jsou také opatřeny nimby, na jejichž vnitřních plochách jsou zbytky červených paprscitých motivů. Dvě krajní ženy na levo nesou nádoby. Pod postavami se dochoval náznak horizontálního útvaru připomínající prázdnou tumbu. Scéna by tedy měla představovat **Tři Marie u hrobu**.¹²³ Pokud jde o znění evangelií, počet žen u hrobu Krista

82. Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 14

83. Liber Viaticus Jana ze Středy, Čechy, kolem 1360, Praha, Knihovna národního muzea, sign. XIII A 12, fol. 146v

se odlišuje. Matouš (Mt 28,1–8) jmenuje ženy dvě: Marii Magdalénu a tu druhou Marii, bez konkrétního určení. Více se o jejich identitě lze dočíst v evangeliu podle Marka (Mk 16,1–8), který zmiňuje: Marii Magdalénu, Marii Jakobovu a Salome. Podle Lukáše (L 24,1–11) zde byly přítomny tyto ženy: Marie Magdaléna, Johana, Marie Jakobova a ostatní. Zdá se tedy, že jediný Lukáš by připouštěl více postav, které byly přítomné tomuto okamžiku. Jan (J 20,1–9) mluví jenom o Marii Magdaléně s učedníky. Tato scéna je často reflektována například v rukopisech Pasionálu abatyše Kunhuty [82]¹²⁴ či v Liber Viaticus [83].¹²⁵ Z deskového malířství poté desková malba z Vestfálska [84].¹²⁶ anebo v sochařství Kolínský reliéf

¹²² Viz. kapitola 4.1, která se věnuje objevení a restaurování nástěnných maleb.

¹²³ J. Myslivec – G. Jászai, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Bd. 2, *Allgemeine Ikonographie F–K*, Freiburg 1994, sl. 54–62.

¹²⁴ Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 14r, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRBAR-NMP_XIII_A_12_0CMKQR5-xx#search, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹²⁵ Liber Viaticus Jana ze Středy, Čechy, kolem 1360, Praha, Knihovna národního muzea, sign. XIII A 12, fol. 146v, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRBAR-NMP_XIII_A_12_0CMKQR5-xx#search, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹²⁶ Desková malba, Vestfálsko, okolo 1250, Berlín, Staatliche Museum Preußischer Kulturbesitz, inv. Č. 1216 A, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2b/Westfalia%2C_altare_con_la_crocefissione_di_cristo%2C_1230-40_ca._04.JPG, vyhledáno 27. 4. 2024.

[XLV.],¹²⁷ výzdoba portálu kostela sv. Michala v Estelle [XLVI.],¹²⁸ kde se též objevuje postav pět, z toho dva jsou andělé. Z nástěnného malířství v českém prostředí je nutno připomenout scénu v ambitu strakonické komendy [85],¹²⁹ kde je stejné zastoupení těchto postav. Snad nejvýznamnějším příkladem tohoto typu zobrazení v českém prostředí této doby je Vyšebrodský cyklus [86].¹³⁰ Zde se lze setkat se třemi Mariemi, andělem, Zmrtvýchvstalým Kristem a vojáky pod tumbou. Podobně tomu je také u zadní strany Klosterneuburského oltáře [XLVII.]¹³¹ Pokud by tomu bylo tak i u tečovického výjevu, lze předpokládat, že první tři postavy zleva by představovaly Marie, čtvrtá anděla a poslední postava s pozdviženou rukou samotného Krista. Absence vojáků pod tumbou, může být daná špatným stavem dochované malby.

84. Desková malba, Vestfálsko, okolo 1250, Berlín, Staatliche Museum Preußischer Kulturbesitz, inv. Č. 1216 A.

85. Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330.

86. Vyšebrodský cyklus, klášter Vyšší Brod, 1345–50, Anežský klášter.

Další scéna, která se nachází také na východní stěně napravo, představuje pravděpodobně ženskou nebo mužskou postavu v pokleku. Je zobrazena v roušce se zkříženýma rukama na hrudi. Stejně jako Tři Marie u hrobu se dochovala pouze kresebně. Na výjevu se dále nachází v jeho horní části neurčitý podlouhlý útvar s knihou (?). Pod tímto útvarem jsou vyobrazena zvířata v podobě berana a osla s vědrem či studnou. Pozornost postav směřuje směrem doleva dolů. Celá scéna se pravděpodobně odehrává alespoň z části v interiéru, rozeznatelného podle náznaku architektury na pravé straně. Pokud by se jednalo o ženskou postavu, představovala

¹²⁷ Kolínský reliéf, 1150–1175, Kolín nad Rýnem, Schnütgen Museum, inv. č. B103, Viz <https://museum-schuetgen.de/Wege-durch-die-Sammlung?kat=20>, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹²⁸ Estella, Španělsko, kostel sv. Michala, severní portál, 12. století, Viz <https://travelfeed.com/@juancar347/san-miguel-de-estella-art-and-significance-on-the-way-of-stars>, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹²⁹ Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330, Viz Vlasta Dvořáková – Anežka Merhautová, Nástěnné malby johanitů, Strakonice, *Umění IV*, 1956, s. 294.

¹³⁰ Vyšebrodský cyklus, klášter Vyšší Brod, 1345–50, Anežský klášter, Národní galerie v Praze, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bc/Vyšebrodský_cyklus_-_Zmrtvýchvstání_Krista%2C_Národní_galerie_v_Praze.jpg, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹³¹ Klosterneuburský oltář, klášter Klosterneuburg, Vídeň, 1330–1331, Viz Angiola Maria Romanini (ed.), *Enciclopedia dell'arte medievale*, vol. IX, Roma 1998, s. 514.

by Pannu Marii, pokud o mužskou, byla by identifikovatelná se sv. Josefem. Tuto scénu identifikuje Tomáš Knoflíček, jako Zvěstování.¹³² Toto tvrzení ale není správné, už jenom z toho důvodu, že se na scéně objevují již zmíněné dvě zvířata v podobě berana a osla, kteří se na scéně Zvěstování neobjevují. Mnohem přesnější je tuto scénu označovat jako *Narození Krista*.¹³³ V českých zemích bývá častěji zastoupen byzantský typ Marie,

87. Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 5v.

88. Mistr Třeboňského oltáře, Adorace Páně z Hluboké, jižní Čechy, okolo 1380.

která spočívá na lůžku, jako to můžeme vidět například v Pasionálu abatyše Kunhuty [87]¹³⁴ nebo ve

Vyšebrodském cyklu [XLVIII].¹³⁵ Jelikož zde Panna Marie není zobrazena na lůžku, ale jako v pokleku se zkříženými rukama, bylo by za těchto okolností přesnější tuto scénu označovat jako Adoraci Děcka, která vychází z textů Brigity Švédské a jejích vidění. Příkladem této ikonografie je Adorace Páně z Hluboké [88],¹³⁶ avšak zde je Marie v modlitebním gestu. O dost pozdější kompoziční analogií je Adorace Krista z Blatné [XLIX.]¹³⁷ nebo Graduál z Olomouce [L.],¹³⁸ kde má Marie zkřížené ruce na

hrudi jako v Tečovicích. V prostředí dnešního Německa v lokalitě Dargitz lze tuto scénu vidět v tamním kostele [LI.]¹³⁹

¹³² Viz Knoflíček (pozn. 67), s.173.

¹³³ P. Wilhelm – RED, Geburt Christi, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Bd. 2, *Allgemeine Ikonographie F–K*, Freiburg 1994, sl. 86–120.

¹³⁴ Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 5v, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRBAR-NMP_XIII_A_12_0CMKQR5-xx#search, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹³⁵ Vyšebrodský cyklus, klášter Vyšší Brod, 1345–50, Anežský klášter, Národní galerie v Praze, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b8/Vyšebrodský_cyklus_-_Narození_Páně%2C_Národní_galerie_v_Praze.jpg, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹³⁶ Mistr Třeboňského oltáře, Adorace Páně z Hluboké, jižní Čechy, okolo 1380, Hluboká nad Vltavou, Alšova jihočeská galerie, Viz

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/74/Adorace_Páně_z_Hluboké_nad_Vltavou%2C_AJG_Hluboká_nad_Vltavou.jpg/640px-Adorace_Páně_z_Hluboké_nad_Vltavou%2C_AJG_Hluboká_nad_Vltavou.jpg, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹³⁷ Zámek Blatná, zelená světnice, východní okenní špaleta, 1485, Viz Vrbová Eliška, *Zelená světnice na zámku Blatná a východiska její výmalby* (diplomová práce), Katolická teologická fakulta UK, Praha 2017.

¹³⁸ Graduál z Olomouce, 70. léta 15. století, Olomouc, Vědecká knihovna, sign. M IV 2, fol. 23r, Viz Pavol Černý, *Středověké a raně novověké iluminované rukopisy ve sbírkách Olomouce a Kroměříže: obrazový svazek*, Olomouc 2020, obr. 874.

¹³⁹ Dargitz, evangelický kostel, konec 14. století, Viz <https://evangelisch-pasewalk.de/dargitz-stolzenburg/geschichte/>, vyhledáno 27. 4. 2024.

Pozornost v rámci ikonografie je záhodno věnovat také klenbě presbytáře, která se dochovala podstatně lépe. V prvním poli křížové klenby se na západním kápi nachází scéna v mandorle. Uprostřed mandorly je znázorněn frontálně Bůh Otec jako trůnící s křížovým nimbem okolo hlavy a před sebou svírá ukřižovaného Krista. Holubice ducha svatého se pravděpodobně nacházela buď mezi Kristem a Bohem Otce anebo nad nimi. Mandorlu dále

89. Utrechtský žaltář, Remeš, 820–30, Utrecht, Bibliotheek der Rijksuniversiteit, Ms. 32, fol. 64v.

přidržovaly původně dvojice andělů po obou stranách. Výjev doplňují dva andělé hrající na hudební nástroje, kteří se nacházejí v cípech kápě. Pod nohama tohoto výjevu, respektive na západní stěně presbytáře směrem od východu na západ se objevují okřídlená oranžová monstra, která se mezi sebou proplétají. Z výše uvedených zjištění by se tento výjev dal identifikovat jako *Trůn Milosti*.¹⁴⁰ Přítomnost těchto monster by mohla souviset s textem žaltáře (Ps 109, 1)¹⁴¹ : "*Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.*" (Řekl Hospodin mému pánu: Zasedni po mé pravici, položím tvé nepřátele na podnoží k tvým nohám). S vyobrazením Nejsvětější Trojice se setkáváme poměrně často jako to můžeme vidět například v Utrechtském žaltáři [89],¹⁴² rukopisu z New Minsteru [LII.],¹⁴³ Bavorském žaltáři [LIII.],¹⁴⁴ žaltáři z Oxfordu [LIV.],¹⁴⁵ žaltáři z Cambridge [LV.],¹⁴⁶ nebo v augustiniánském sborovém žaltáři z Oxfordu [LVI.].¹⁴⁷ Z analogií, které mají okolo sebe

¹⁴⁰ W. Braunfels, Dreifaltigkeit, in: Egelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 1, Allgemeine Ikonographie A–E*, Freiburg 1994, sl. 526–538.

Gertrud Schiller, Die Inkarnation des Gottessohnes, in: *Ikonographie der christlichen Kunst, Bd.1*, Gütersloh 1980, s. 17–22.

¹⁴¹ Book of Psalms, Psalm 109, in:

<https://www.biblegateway.com/passage/?search=Psalmi%20109&version=VULGATE>, vyhledáno 24.3. 2024.

¹⁴² Utrechtský žaltář, Remeš, 820–30, Utrecht, Bibliotheek der Rijksuniversiteit, Ms. 32, fol. 64v, Viz <https://psalter.library.uu.nl/page/1>, vyhledáno 27. 4. 2024.

¹⁴³ Rukopis z New Minsteru, Winchester, 1023–1035, Londýn, British Library, sign. D XXVII, fol. 75v, Viz <https://www.jstor.org/stable/3047110?seq=5>, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁴⁴ Bavorský žaltář, Ingolstadt, 1200, Mnichov, Universitätsbibliothek, Cod. Ms. 24, fol. 134v, Viz https://epub.ub.uni-muenchen.de/10931/1/Cim_15.pdf, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁴⁵ Žaltář, Oxford, 1220–1240, Londýn, British Library, 1220–1240, Ms. 157, fol. 93r, Viz

<http://idlespeculations-terryprest.blogspot.com/2011/11/psalm-110.html>, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁴⁶ Žaltář z Cambridge, 1250–1270, Cambridge, Trinity College, MS. B. 11. 4, fol. 119r, Viz <https://mss-cat.trin.cam.ac.uk/manuscripts/uv/view.php?n=B.11.4#c=0&m=0&s=0&cv=132&xywh=-26%2C0%2C5505%2C3695>, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁴⁷ Augustiniánský sborový žaltář, 1260, Oxford, Bodleian Library, Ms. laud, lat. 114 fol. 148r, Viz <https://digital.bodleian.ox.ac.uk/objects/5a4fb726-f1ee-4486-9843-a04e89f71afa/surfaces/0dbcbcb-fc38-4910-af66-bae9cfdd4d21/>, vyhledáno 28. 4. 2024.

mandorlu mohou zmínit Ostrovský žaltář [90],¹⁴⁸ žaltář z Canterbury [LVII.],¹⁴⁹ nebo misál z Cambrai [LVIII.].¹⁵⁰ Nepřátele pod nohama, objevující se v podobě okřídlených zvířat pod nohama lze nalézt v našem prostoru v Hostivaři [91]¹⁵¹ V mandorle je Trůn milosti zachycen ještě v kostele sv. Petra a Pavla v Hosíně [92]¹⁵² nebo v kostele Panny Marie [LIX.].¹⁵³

90. Ostrovský žaltář, klášter Ostrov, přelom 12.–13. století, Praha, Pražská kapitulní knihovna, sign. A LVII/1., fol 84r.

91. Hostivař, kostel Stětí sv. Jana Křtitele, koncha apsidy, kolem 1300.

92. Hosín, kostel sv. Petra a Pavla, kaple, před 1350.

Další scénu prvního pole křížové klenby se nachází v jižním kápi a představuje postavu s křížovým nimbem v tumbě. Tato postava je identifikovatelná s Kristem. V levé ruce svírá praporec s křížem a jeho pravá ruka je pozdvižená v gestu se dvěma nataženými prsty. Na tumbě sedí na pravé straně scény ještě anděl. Ve spodní části malby se objevuje fragment hlavy nezřetelné ženské postavy. Zobrazení by tedy mělo představovat *Zmrtvýchvstání Krista*.¹⁵⁴ Krista, který vystupuje z tumb je možné vidět například v graduálu z kláštera Seligenthalu

¹⁴⁸ Ostrovský žaltář, klášter Ostrov, přelom 12.–13. století, Praha, Pražská kapitulní knihovna, sign. A LVII/1., fol 84r, Viz http://depozitum.cz/knihovny/pamatky/tiskclanek.php?id=c_8623, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁴⁹ Žaltář, Canterbury, 820, Londýn, British Library, Harley Ms. 603, fol. 1r, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e0/Harley_ms_603_f001r.jpg/580px-Harley_ms_603_f001r.jpg, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁵⁰ Misál z Cambrai, 1115–1125, Cambrai, Bibliothèque Municipale, Ms. 234, fol. 2r, Viz <https://portail.bibliissima.fr/fr/ark:/43093/ifdataa717fe51a339d7c07e29a507b9b1950402354935>, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁵¹ Hostivař, kostel Stětí sv. Jana Křtitele, koncha apsidy, kolem 1300, Viz Zuzana Všetěčková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 18.

¹⁵² Hosín, kostel sv. Petra a Pavla, kaple, před 1350, Viz. <https://budejovice.rozhlas.cz/kostel-sv-petra-a-pavla-na-hosine-u-ceskych-budejovic-7057814#&gid=1&pid=10>, vyhledáno 28. 4. 2024.

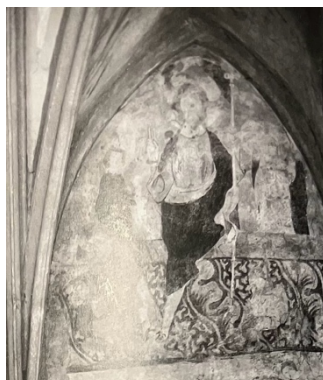
¹⁵³ Karlštejn, průchozí chodba ke kapli sv. Kateřiny, kolem 1360, Viz Adam Pokorný, Petr Skalický, *Středověké nástěnné malby menší věže hradu Karlštejna: k realizaci restaurátorského průzkumu z let 2018 a 2019*, Praha 2023, obr. vnitřní strana desky knihy.

¹⁵⁴ P. Wilhelm, Auferstehung Christi, in: Egelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 1, Allgemeine Ikonographie A–E*, Freiburg 1994, sl. 202–218.

[LX.]¹⁵⁵ a v Liber Viaticus [93].¹⁵⁶ V nástěnném malířství v českých zemích lze podobnou kompozici jako v Tečovicích vidět v Černovičkách [94],¹⁵⁷ Kojeticích [LXI.]¹⁵⁸ a Drásově [95].¹⁵⁹ Zarážející je fakt, že se v Tečovicích objevují dvě ikonografické varianty Zmrtvýchvstání Krista. Pravděpodobně je to dáno tím, že byly vyhotoveny v jiných časových obdobích.

93. Liber Viaticus Jana ze Středy, Čechy, kolem 1360, Praha, Knihovna národního muzea, sign. XIII A 12, fol. 147r.

94. Černovičky, kostel sv. Vavřince, severní stěna presbytáře, po 1350.

95. Drásov, kostel Povýšení sv. Kříže, presbytář, po 1370.

Třetí a čtvrtá kápě prvního pole křížové klenby se dochovala ve velkém fragmentu, takže jejich výklad zůstává v rovině hypotéz. Ze severního kápě lze rozeznat uprostřed výjevu pozůstatek nečitelné nápisové pásky. Po stranách kápě se objevují andělé, kteří hrají na hudební nástroje. Scénu by se dalo interpretovat jako *Nanebevzetí Panny Marie*,¹⁶⁰ která by symbolicky navazovala na severní stěnu presbytáře s Korunováním a Smrtí Panny Marie v Tečovicích. Domnělou kompozici by mohla náznakem připomínat scéna ze sienského kodexu [LXII.]¹⁶¹ I zde jsou po stranách zobrazení andělů s hudebními nástroji.

¹⁵⁵ Graduál z Seligenthal, klášter Seligenthal, 1270–1277, Londýn, British Library, cod. Add. 16950, fol. 106v, Viz https://www.zobodat.at/pdf/Jb-Landeskde-Niederosterreich_50-51_0229-0337.pdf, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁵⁶ Liber Viaticus Jana ze Středy, Čechy, kolem 1360, Praha, Knihovna národního muzea, sign. XIII A 12, fol. 147r, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRBAR-NMP_XIII_A_12_0CMKQR5-xx#search, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁵⁷ Černovičky, kostel sv. Vavřince, severní stěna presbytáře, po 1350, Viz Zuzana Vsetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 76.

¹⁵⁸ Kojetice, kostel sv. Víta, sedile jižní stěny presbytáře, po 1360, Viz Zuzana Vsetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 136.

¹⁵⁹ Drásov, kostel Povýšení sv. Kříže, presbytář, po 1370, Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 80.

¹⁶⁰ J. Fournée, *Himmelfahrt Mariens*, in: Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, Bd. 2, *Allgemeine Ikonographie F–K*, Freiburg 1994, sl. 276–283.

¹⁶¹ Niccoló di ser Sozzo, kodex Caleffo, 1334–1336, Siena, Archivio di Stato, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/27/Niccolo_di_ser_Sozzo_Virgin_of_Assumption.1336-38_Archivo_di_stato%2CSiena.jpg/580px-Niccolo_di_ser_Sozzo_Virgin_of_Assumption.1336-38_Archivo_di_stato%2CSiena.jpg, vyhledáno 28. 4. 2024.

Z východního klenebního kápě jsou viditelné pouze dvě postavy na levé straně. Představují pravděpodobně anděla nebo donátora, který svírá nápisovou pásku s nápisem DVU.EWANGE. Pod touto postavou se dále nachází postava zbrojnoše s kopím, opatřené praporcem.

Nejzachovalejší klenební kápě se nachází ve druhém poli křížové klenby a představuje scénu, ve které se uprostřed dochovala pouze silueta postavy, orámována mandorlou. Vedle mandorly se ve větší míře zachovaly dvě postavy. Z pravé strany ji flankuje postava ženy, stojící na podstavci v gestu oranta. Žena je oděna do dlouhého modro bílého šatu a na hlavě má roušku s dobře propracovanými záhyby a korunu. Nad hlavou této postavy se nachází symbol slunce. Z levé strany mandorlu flankuje postava modlícího se muže, oděného do kůže. Nad ním se ještě nachází symbol měsíce. Postavy by byly na první pohled identifikovatelné jako Jan Křtitel nalevo a Panna Marie napravo s nedochovaným Kristem v mandorle. Představovali by tak zobrazení *Deesis*, (?)¹⁶² avšak poněkud zarážející je, že obě postavy nejsou zobrazeny v pokleku, nýbrž jako stojící. Tomáš Knoflíček scénu identifikoval jako *Majestas Domini*.¹⁶³ V českém prostředí je možné shledat kompoziční podobnost se Starým Svojanovem [96]¹⁶⁴ či se Starým městem u Bruntálu [97],¹⁶⁵ avšak zde dochází ke spojení scény *Deesis* s *Maiestas Domini*. Navíc ve Starém Svojanově lze vidět i symboly měsíce a slunce a také se okolo této scény objevují čtyři evangelisté jako právě v Tečovicích.

96. Starý Svojanov, kostel sv. Mikuláše, klenby presbytáře, 80. léta 14. století.

97. Staré město u Bruntálu, kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, klenba sakristie, 90. léta 14. století.

---

¹⁶² Th. V. Bogyay, *Deesis*, in: Egelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 1, Allgemeine Ikonographie A–E*, Freiburg 1994, s. 494–499.

¹⁶³ Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 176–177.

¹⁶⁴ Starý Svojanov, kostel sv. Mikuláše, klenby presbytáře, 80. léta 14. století, Viz <https://www.hrady.cz/kostel-sv-mikulase-stary-svojanov/galerie/90509#images-45>, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁶⁵ Staré město u Bruntálu, kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, klenba sakristie, 90. léta 14. století, Viz Tomáš Knoflíček, (pozn. 67), s. 156.

Další tři klenební kápě druhého pole křížové klenby představují symboly evangelistů. Každý z nich disponuje nezřetelnou nápisovou páskou a je orámován v mandorle. Evangelista Marek se nachází v jižním kápi a je rozpoznatelný podle okřídleného lva. Okolo jeho mandorly se poté nachází květinová rozvilina. Jan je vyobrazen na severním kápi a lze ho určit podle fragmentu zobáku orla s náznakem křídla. Pod evangelistou Janem se ještě navíc nachází pozůstatek pravděpodobně starší malířské vrstvy, zastoupené fragmentárně. Poslední kápě druhého pole křížové klenby představuje evangelistu Matouše, ze

98. Vítchov, kostel sv. Michala, klenba presbytáře, 80. léta 14. století

kterého se zachovaly části rukou, držící nápisovou pásku a křídla. Okolo mandorly s Matoušem se rozprostírá rozvilina s plody. Chybí zde vyobrazení čtvrtého evangelisty sv. Lukáše, je tedy pravděpodobné, že by se mohl původně nacházet ve východním, ve svém středu poničeném, východním kápi prvního pole křížové klenby. Kromě Starého Města u Bruntálu evangelisty na klenbě v souvislosti s *Maiestas Domini* lze nalézt ve Vítchově [98].¹⁶⁶

Na nástěnných malbách v Tečovicích lze tedy z výše uvedených zjištění sledovat nepatrný vliv výmalby, která vznikala v 60. letech 14. století na Karlštejně, avšak která je na kvalitativně bezesporu velmi vyšší úrovni. Objevují se zde podobná kompoziční schémata Ženy sluncem oděné z kostela Panny Marie a zároveň Trůnu milosti v mandorle. Zasazení scén do architektury a využití červené barvy na pozadí je pro karlštejnské malby taktéž velmi typické, stejně jako se s tím lze setkat na ploše vítězného oblouku v Tečovicích a na křížové klenbě v presbytáři. Různorodost pojetí scén a dvojí zobrazení Vzkříšení Krista či zvláštního zobrazení scény *Deesis* může být buď projevem nepochopení předloh nebo určitý záměr, což by mohlo být předmětem dalšího bádání. Zároveň neobvyklost vyobrazení některých scén v první fázi výzdoby kostela by mohla souviset s produkcí iluminovaných rukopisů okolo Elišky Rejčky,¹⁶⁷ avšak by se tím musela posunout i samotná datace této výzdoby, kterou Tomáš Knoflíček datuje do 50. let 14. století.

¹⁶⁶ Vítchov, kostel sv. Michala, klenba presbytáře, 80. léta 14. století, Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 196.

¹⁶⁷ Elišce Rejčce patřilo zlínské panství od roku 1322. Viz Červinka (pozn. 7), s. 13.

6 Stylově-formální analýza nástěnných maleb

Malby v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích vznikaly postupně v různých časových obdobích a pravděpodobně i za účasti minimálně čtyř malířů, jak již bylo zjištěno z restaurátorského průzkumu.¹⁶⁸ Rozeznávají jsou dvě fáze dochované malířské výzdoby, z nichž každá má jiné stylové východisko. První fáze výmalby byla realizována po roce 1350 a druhá v 70. letech 14. století.

K malířské výzdobě, která vznikala v první fázi v 50. letech 14. století se řadí scény v presbytáři na severní stěně, tj. Smrt Panny Marie a Kristus na hoře Olivetské, dále fragmenty výzdoby severního kápě druhého pole křížové klenby a v neposlední řadě scény na východní stěně presbytáře, zastoupené Mariemi u hrobu a Narozením Krista. Tyto scény mají společné, že jsou realizovány červenohnědou podkresbou. Jsou charakteristické kresebným podáním linií a skoro až absencí barevných

100. Myšelec, kostel sv. Havla, triumfální oblouk, 50. léta 14. století.

ploch, které je pouze doplňují, což může být stavem zachování. Obličejové typy postav spíše stále opakují jeden platný vzor. Podle Tomáše Knoflíčka se zde uplatňují prohnuté nosy, nízké rovné obočí a sevřená ústa s vykrojeným horním rtem. Stylová východiska pro tyto malby shledává v dílech lineárního slohu.¹⁶⁹ Dle restaurátorských záznamů

jsou tyto malby v této časové vrstvě připisovány pravděpodobně jednomu malíři. Roušky těchto postav jsou charakteristické oblými záhyby draperie, které Knoflíček spojuje trůnicí Pannu Marii z Průhonic [99]¹⁷⁰ či postavy donátorů v Myšenci [100].¹⁷¹ Prohnuté nosy s nízkým rovným obočím lze vidět také v kostele v Kralici nad Oslavou [LXIII.]¹⁷² a Kozohledech [LXIV.]¹⁷³

Druhá fáze výmalby kostela se datuje do 70. let 14. století a představuje scény na vítězném oblouku a na klenbě presbytáře. Zde jsou restaurátory rozeznávány dvě rozdílná malířská pojetí.

99. Průhonice, kostel Narození Panny Marie, severní stěna presbytáře, kolem 1330.

¹⁶⁸ Viz kapitola 3.1, věnující se Objevení a restaurování nástěnných maleb.

¹⁶⁹ Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 181.

¹⁷⁰ Průhonice, kostel Narození Panny Marie, severní stěna presbytáře, kolem 1330, Viz Zuzana Všecková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 243.

¹⁷¹ Myšelec, kostel sv. Havla, triumfální oblouk, 50. léta 14. století, Viz Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959, obr. 163.

¹⁷² Kralice nad Oslavou, kostel sv. Martina, severní stěna presbytáře, před 1350, Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 103.

¹⁷³ Kozohledy, kostel Všech Svatých, vítězný oblouk, kolem 1340, Viz Zuzana Všecková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 157.

To první se vyznačuje využitím barevných ploch a je zastoupeno scénami Zmrtvýchvstání Krista, Deesis (?), Trůnem Milosti a Korunováním Panny Marie. Pozadí těchto scénám tvoří červenohnědá barva. Již Knoflíček upozornil na záhyby této skupiny scén, jelikož jsou charakteristické trubcovitými záhyby ukončené smyčkou ve tvaru položeného písmene „C“. Navíc se u postavy ukřižovaného Krista ze scény Trůnu Milosti objevují i záhyby mísovité. Podobnost tváří postav Panny Marie ze scény Deesis a andělů, kteří přidržují mandorlu při Trůnu Milosti lze sledat s Máří Magdalénou a Annou Samotřetí v Drásově [101],¹⁷⁴ na což již upomínal Knoflíček. Podobnou typiku tváře sv. Jana Křtitele je možné vidět v Nebovidech [102].¹⁷⁵ Velké postavy andělů při Trůnu Milosti mohou stylově vycházet z andělů na

101. Drásov, kostel Povýšení sv. Kříže, presbytář, 70. léta 14. století.

102. Nebovidy, kostel sv. Kříže, severní stěna lodi, 70. léta 14. století.

klenbě v Kouřimi [LXV.]¹⁷⁶ nebo z Pasionálu abatyše Kunhuty [LXVI.]¹⁷⁷

avšak zde figurují pouze jako polopostavy. Pro druhé malířské pojetí je typické, že využívá větší množství černé a šedé barvy. Jedná se o scény představující: světské postavy u oken na západní stěně presbytáře a vítězný oblouk, včetně jeho vnitřní plochy. Malby na ploše vítězného oblouku na její vnější západní straně se vyznačují plošným podáním, jako to můžeme vidět i v Hosíně [LXVII.]¹⁷⁸ Mostišti [LXVIII.]¹⁷⁹ a ve Strakonické komendě johanitů [LXIX.]¹⁸⁰ Nejprogresivnějším výjevem je malba

Apokalyptické ženy, avšak to může být zapříčiněno tím, že je z této stěny nejlépe zachována. Orámování těchto scén obloučkovou arkádou lze vidět i na Karlštejně [LXX.]¹⁸¹ Vnitřní plocha vítězného oblouku se dochovala z celé malířské výzdoby nejlépe. První dvojice, jak již bylo

¹⁷⁴ Drásov, kostel Povýšení sv. Kříže, presbytář, 70. léta 14. století, Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 80.

¹⁷⁵ Nebovidy, kostel sv. Kříže, severní stěna lodi, 70. léta 14. století, Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 120.

¹⁷⁶ Kouřim, kostel sv. Štěpána, krypta, po roce 1400, Viz Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 146–147.

¹⁷⁷ Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 18r, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XIV_A_17_2GWPZB8-cs#search, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁷⁸ Hosín, kostel sv. Petra a Pavla, kaple, před 1350, Viz <https://budejovice.rozhlas.cz/kostel-sv-petra-a-pavla-na-hosine-u-ceskych-budejovic-7057814#&gid=1&pid=10>, vyhledáno 28. 4. 2024.

¹⁷⁹ Mostišť, kostel sv. Marka, apsida, po roce 1360, Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 115.

¹⁸⁰ Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330, Viz Vlasta Dvořáková – Anežka Merhautová, *Nástěnné malby johanitské komendy ve Strakonících*, *Umění IV*, 1956, s. 293.

¹⁸¹ Karlštejn, kostel Panny Marie, západní stěna, po 1360. Viz Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 121.

v jiných kapitolách zmíněno, se vyznačuje odlišným orámováním v podobě trojlísté kružby se záklenkem. Podobné orámování je patrné také v Nebovidech [103].¹⁸² Pro proroky na vítězném oblouku jsou charakteristické velké tupé nosy, mandlovité oči a zvláštní podlouhlé pokrývky hlavy. V rámci této výzdoby, se mi podařilo nalézt stylové analogie i v zahraničí. Podobnost shledávám zejména s prostředím dnešního Slovenska a Polska. Takto popsané proroky je možné vidět v Hamuliakovu [104]¹⁸³ a Šamoríně [LXXI.]¹⁸⁴ na Slovensku a v polském prostředí ve Skotniki. [105]¹⁸⁵

103. Nebovidy, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 70. léta 14. století.

104. Hamuliakovo, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 1284

105. Skotniki, kostel sv. Jana Chrzciela, vítězný oblouk, 1370–1380.

¹⁸² Nebovidy, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, Viz Knoflíček (pozn. 67), s. 121.

¹⁸³ Hamuliakovo, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 1284, Viz Milan Togner, *Středověká nástěnná malba na Slovensku*, Bratislava 1988.

¹⁸⁴ Šamorín, kalvínský kostel, vítězný oblouk, 1360–1370, Viz Vlasta Dvořáková – Josef Krása – Karel Stejskal, *Středověká nástěnná malba na Slovensku*, Praha 1987, obr. 46.

¹⁸⁵ Skotniki, kostel sv. Jana Chrzciela, vítězný oblouk, 1370–1380, Viz Jerzy Domasłowski – Alicja Karłowska-Kamzowa, *Gotyckie malarstwo ścienne w Polsce*, Poznań 1984, obr. 10.

Závěr

Středověké nástěnné malby v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích, které se dochovaly ve velmi fragmentárním stavu na vítězném oblouku a v presbytáři, mají bezpochyby své místo v nástěnném malířství lucemburského období na Moravě. Byly objeveny na počátku 20. století a poté znovu objeveny v 70. letech, kdy jim byla věnována pozornost v rámci restaurátorských prací, které zde probíhaly. Ač se nástěnné malby v Tečovicích nevyznačují kvalitním provedením, tak nezvyklost kompozičních ztvárnění hraje velkou roli při jejich zkoumání a následné interpretaci. Malby jsou dnes datovány do dvou fází, a to po roce 1350 a do 70. let 14. století. Pokud bych ale uvažovala o vlivu produkce rukopisů Elišky Rejčky na první fázi výmalby, muselo by se datování maleb této fáze posunout, jelikož Rejčka umírá již v roce 1335. Toto tvrzení ale zůstává, avšak na rovině hypotéz a mohlo by být tématem pro další bádání.

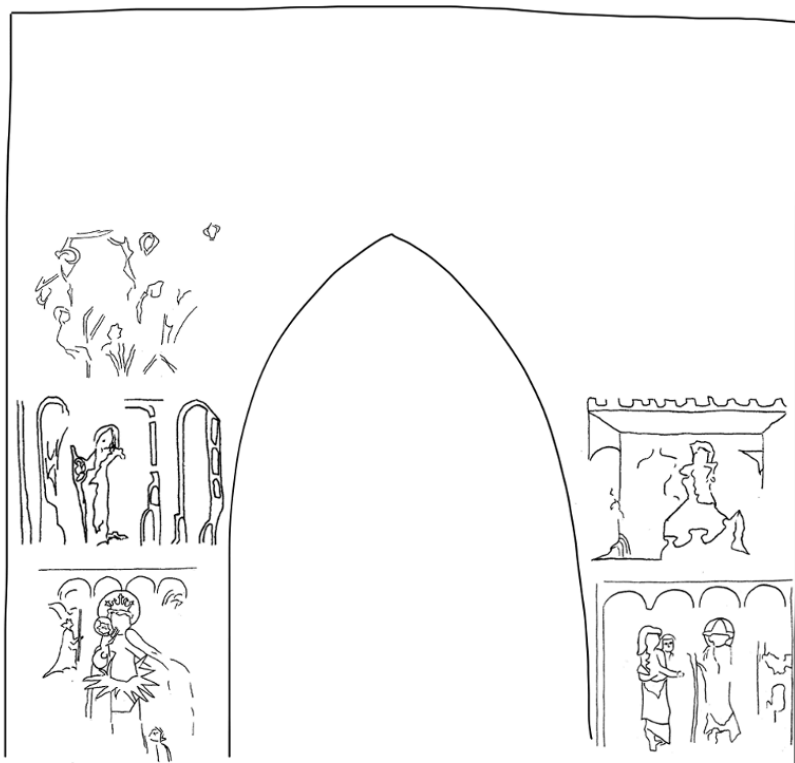
Neobvyklost ikonografie lze pozorovat již vítězném oblouku, tzn. Apokalyptická žena, která je zobrazena na straně jedné jako matka Ježíška a na straně druhé jako Ochránitelka a zároveň Apokalyptická žena. Dále postavy Proroků / Předků Krista na vnitřní straně vítězného oblouku, kteří jsou zobrazeni po dvojicích v medailonech. Mnohem častěji se setkáváme pouze s proroky v daleko menším počtu než v Tečovicích. V neposlední řadě musím připomenout scény Tří Marií u hrobu, kde se objevuje neobvyklý počet žen, Narození Krista, kde lze rozpoznat daleko mladší kompoziční analogie a Deesis (?), kde nejsou postavy znázorněny v obvyklé poloze. Na základě těchto zjištění si lze klást otázku, zda malíři nepochopili předlohy anebo to bylo právě realizováno se záměrem.

Výmalba, která probíhala ve druhé fázi výzdoby v 70. letech 14. století v Tečovicích poté sleduje nepatrný vliv malířské výzdoby hradu Karlštejna, a to zejména kostela Panny Marie. Výzdoba zde probíhala v 60. letech 14. století, avšak je na bezesporu velmi vyšší kvalitativní úrovni. Objevují se zde podobná kompoziční schémata Ženy sluncem oděné z kostela Panny Marie a zároveň Trůnu milosti v mandorle. Zasazení scén do architektur a využití červené barvy na pozadí je pro karlštejnské malby taktéž velmi typické, stejně jako se s tím lze setkat na ploše vítězného oblouku v Tečovicích a na křížové klenbě v presbytáři. V úvodních kapitolách jsem zmiňovala, spojitost Milíče z Tečovic s Milíčem z Kroměříže. Restaurátoři se domnívají, že by mohl mít spojitost právě s výmalbou kostela ve druhé fázi, avšak toto zjištění nelze výrazněji doložit, snad jen četbou Milíčových textů, takže to stále zůstává na rovině hypotéz. Co se týká stylové otázky, není vyloučeno, že by malíři pracující na těchto malbách nemohli přijít

z dnešního Polska či Slovenska, jak již bylo zmíněno v rámci stylové analýzy nástěnných maleb.

Nástěnné malby v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích by si při nejmenším zasloužili v budoucnu větší pozornost, nejenom co se týká zkoumání samotné ikonografie, ale také by bylo záhodno provést další restaurátorské průzkumy, které by mohly být nápomocné k řadě dalších nevyřešených otázek.

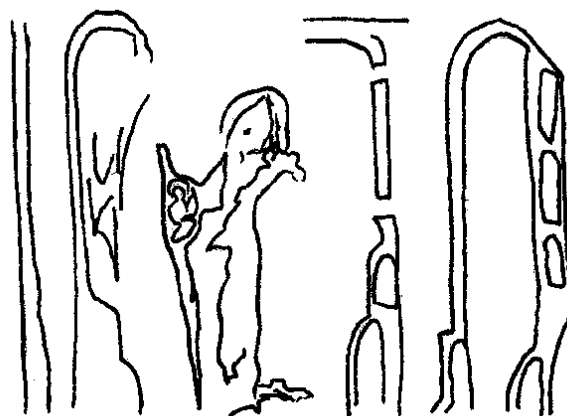
Obrazová příloha

Obr. I. / Plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

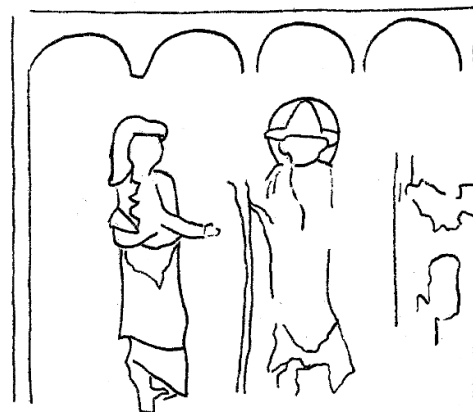
Obr. II. / Apokalyptická žena, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

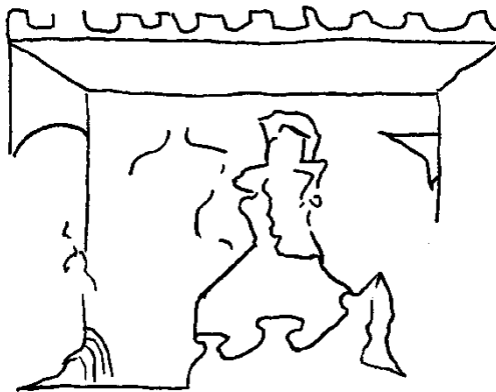
Obr. III. / Panna Marie s dítětem, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

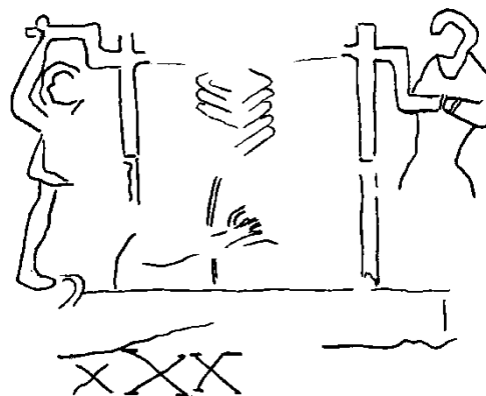
Obr. IV. / Umučení 10 000 rytířů, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

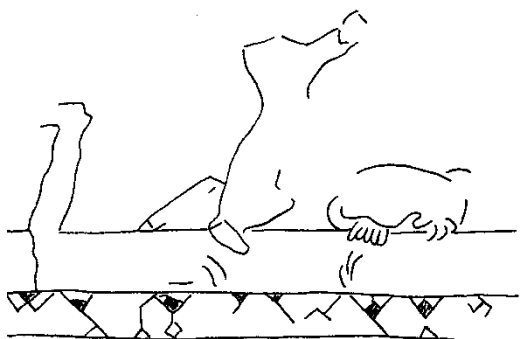
Obr. V. / Cesta do Emauz, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. VI. / Zvěstování Panně Marii, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

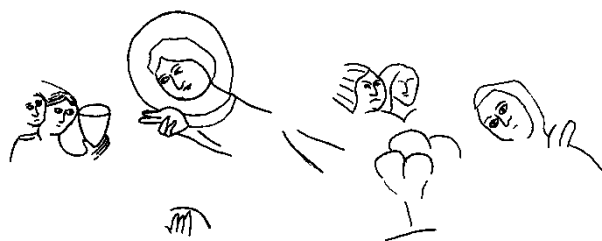
Obr. VII. / Umučení sv. Erasma, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. VIII. / Korunování Panny Marie (?), severní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. IX. / Smrt Panny Marie, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

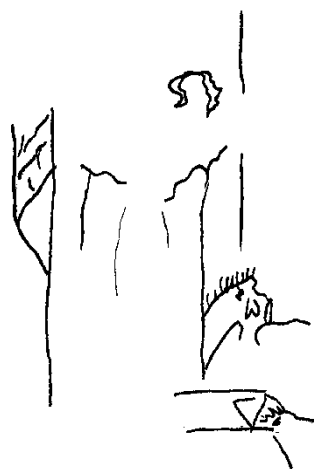
Obr. X. / Kristus na hoře Olivetské, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XI. / Jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XII. / Michael/ Jiří (?), jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XIII. / Postava biskupa (?), jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XIV. / Výzdoba sedile, jižní stěna presbytáře 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XV. / Tři Marie u hrobu, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

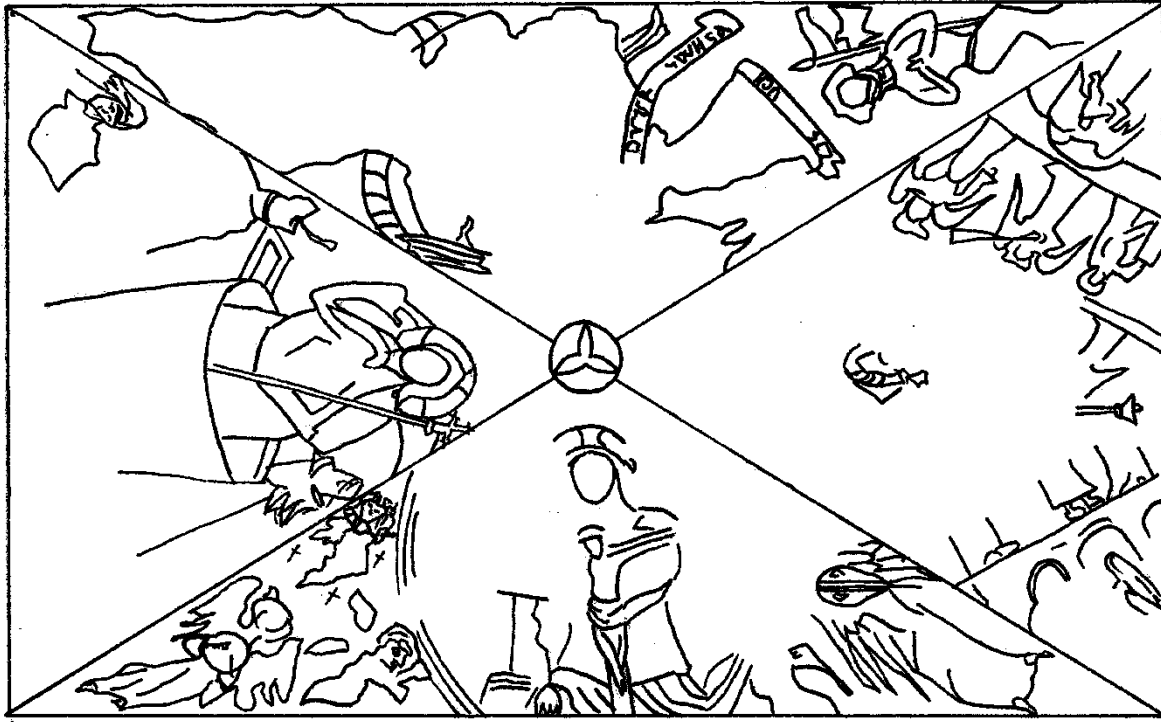
Obr. XVI. / Narození Krista, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XVII. / Západní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

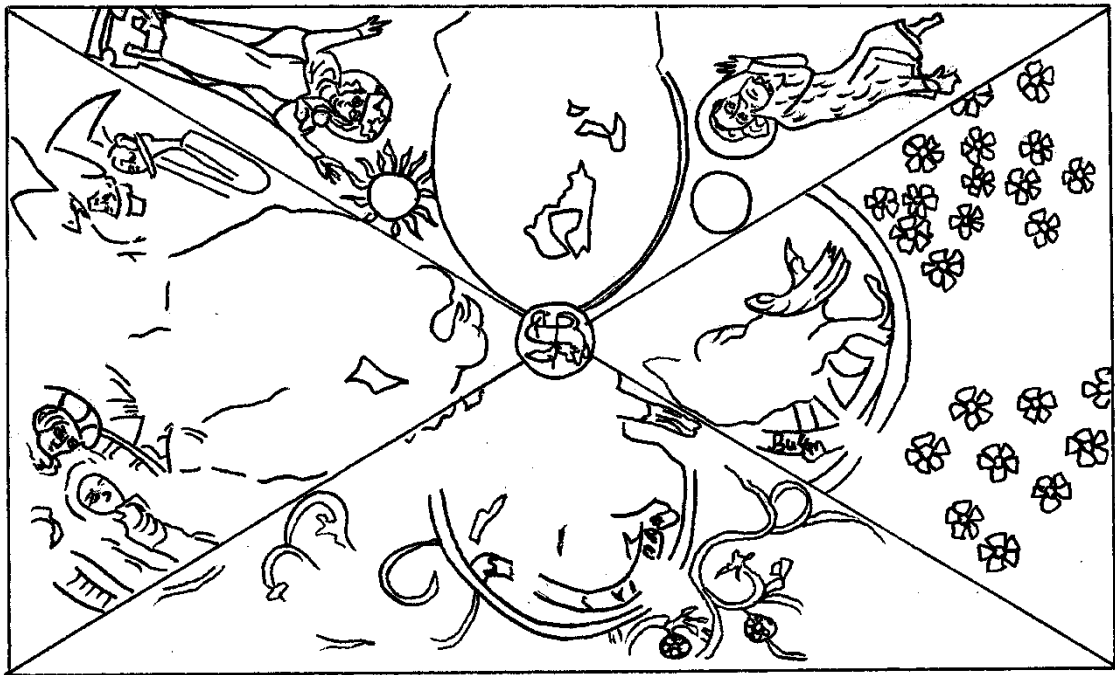
Obr. XVIII. / Postava černé barvy pleti, západní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XIX. /První pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XX. / Klenební žebro s antropomorfním obličejem, první pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XXII. /Druhé pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XXI. / První pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XXIII. /Druhé pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XXIV. /Druhé pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího.

Obr. XXV. / Emauzský klášter, křížová chodba, jižní křídlo, po roce 1370.

Obr. XXVI. / Libiš, kostel sv. Jakuba, severní stěna, kolem 1390.

Obr. XXVII. / Kutná hora, kostel sv. Jakuba, charvátská kruchta, 1440–1450.

Obr. XXVII. / Kutná hora, kostel sv. Jakuba, loď, po 1470.

Obr. XXVIII. / Oltář Nanebevzetí Panny Marie, Fürstenau, Severní Čechy, Teplice, Regionální muzeum, konec 15. století.

Obr. XXIX. / Kunětica, Kostel sv. Bartoloměje, východní stěna vítězného oblouku, kolem 1400.

Obr. XXX. / Bečov nad Teplou, hradní kaple Navštívení Panny Marie, východní stěna lodi, 70. léta 14. století.

Obr. XXXI. / Evangeliát ze Saint Chapelle, Paříž, 1280, Londýn, British Library, Ms. 1058. fol 83r.

Obr. XXXII. / S. Domingo de Silos, Španělsko, klášter, křížová chodba, severozápadní křídlo, 1085–1100.

Obr. XXXIII. / Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330.

Obr. XXXIV. / Poříčí nad Sázavou, kostel sv. Petra, loď, kolem 1370.

Obr. XXXV. / Třebosice, kostel Povýšení sv. Kříže, vítězný oblouk, kolem 1350.

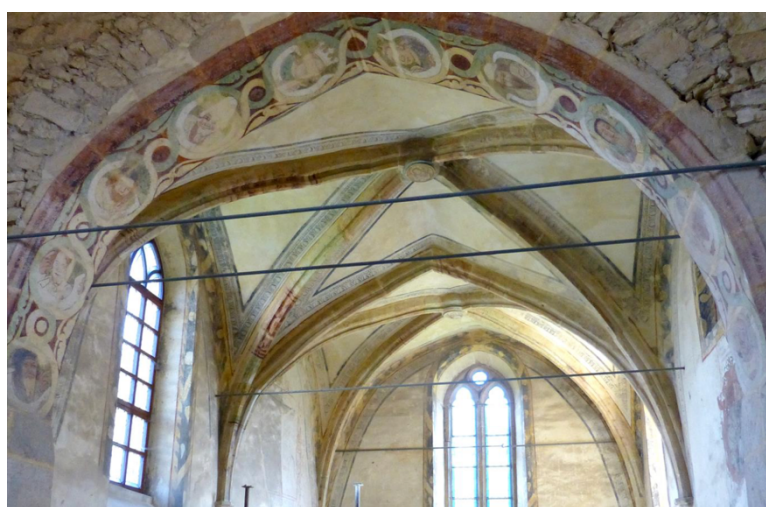
Obr. XXXVI. / Praha, bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem, východní stěna presbytáře, 80. léta 14. století.

Obr. XXXVII. / Horní Bukovsko, kostel sv. Štěpána, vítězný oblouk, po 1350.

Obr. XXXVIII. / Staré Prachatice, kostel sv. Petra a Pavla, vítězný oblouk, kolem 1350.

Obr. XXXIX. / Bedřichův Světec, kostel sv. Jakuba Většího, vítězný oblouk, 60.–70. léta 14. století.

Obr. XL. / Nebovidy, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 60. léta 14. století.

Obr. XLI. / Třebosice, kostel Povýšení sv. Kříže, kolem 1350.

Obr. XLII. / Katedrála sv. Víta, kaple sv. Václava, severní stěna, 1372.

Obr. XLIII. / Praha, bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem, severní stěna presbytáře, počátek 15. století.

Obr. XLIV. / Hidegség, kostel sv. Ondřeje, 1300–1320.

Obr. XLV. / Kolínský reliéf, 1150–1175,
Kolín nad Rýnem, Schnütgen Museum,
inv. č. B103.

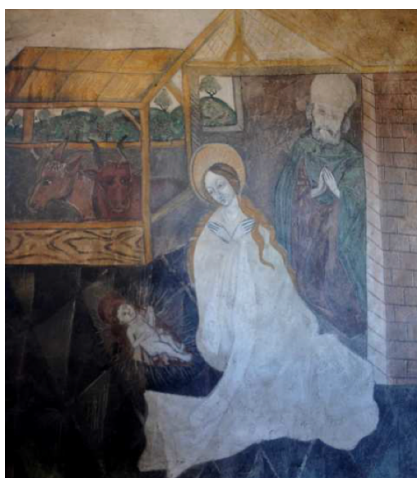
Obr. XLVI. / Estella, Španělsko, kostel sv.
Michala, severní portál, 12. století.

Obr. XLVII. / Klosterneuburský
oltář, klášter Klosterneuburg, Vídeň,
1330–1331.

Obr. XLVIII. / Klosterneuburský
oltář, klášter Klosterneuburg, Vídeň,
1330–1331.

Obr. XLIX. / Zámek Blatná, zelená
světnice, východní okenní špaleta,
1485.

Obr. L. / Graduál z Olomouce, 70.
léta 15. století, Olomouc, Vědecká
knihovna, sign. M IV 2, fol. 23r.

Obr. LI. / Dargitz, evangelický kostel,
konec 14. století.

Obr. LII. / Rukopis z New Minsteru,
Winchester, 1023–1035, Londýn,
British Library, sign. D XXVII, fol.
75v.

Obr. LIII. / Bavorský žaltář,
Ingolstadt, 1200, Mníchov,
Universitätsbibliothek, Cod.
Ms. 24, fol. 134v.

Obr. LIV. / Žaltář, Oxford, 1220–
1240, Londýn, British Library, 1220–
1240, Ms. 157, fol. 93r.

Obr. LV. / Žaltář z Cambridge, 1250–
1270, Cambridge, Trinity College, MS.
B. 11. 4, fol. 119r.

Obr. LVI. / Augustiniánský sborový
žaltář, 1260, Oxford, Bodleian
Library, Ms. laud., lat. 114 fol. 148r.

Obr. LVII. / Žaltář, Canterbury, 820, Londýn, British Library, Harley Ms. 603, fol. 1r.

Obr. LVIII. / Misál z Cambrai, 1115–1125, Cambrai, Bibliothèque Municipale, Ms. 234, fol. 2r.

Obr. LIX. / Karlštejn, průchozí chodba ke kapli sv. Kateřiny, kolem 1360.

Obr. LX. / Graduál z Seligenthal, klášter Seligenthal, 1270–1277, Londýn, British Library, cod. Add. 16950, fol. 106v.

Obr. LXI. / Kojetice, kostel sv. Víta, sedile jižní stěny presbytáře, po 1360.

Obr. LXII. / Niccolò di ser Sozzo, kodex Caleffo, 1334–1336, Siena, Archivio di Stato.

Obr. LXIII. / Kralice nad Oslavou, kostel sv. Martina, severní stěna presbytáře, před 1350.

Obr. LXIV. / Kozohledy, kostel Věch Svatých, vítězný oblouk, kolem 1340.

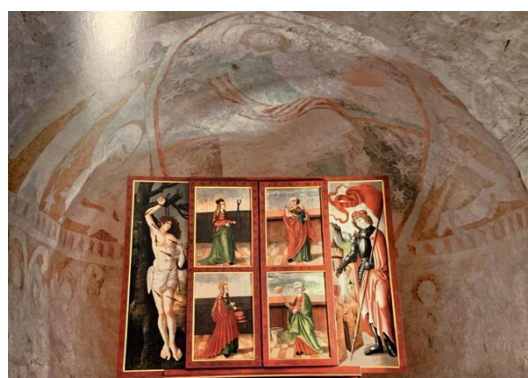
Obr. LXV. / Kourim, kostel sv. Štěpána, krypta, po roce 1400.

Obr. LXVI. / Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 18r.

Obr. LXVII. / Hosín, kostel sv. Petra a Pavla, kaple, před 1350.

Obr. LXVIII. / Mostišť, kostel sv. Marka, apsida, po roce 1360.

Obr. LXIX. / Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330.

Obr. LXX. / Karlštejn, kostel Panny Marie, západní stěna, po 1360.

Obr. LXXI. / Šamorín, kalvínský kostel, vítězný oblouk, 1360–1370.

Seznam vyobrazení v textu

1. Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, třetí čtvrtina 13. století, pohled od severozápadu, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
2. Vstupní portál, třetí čtvrtina 13. století, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
3. Drápkové zakončení soklu portálu, třetí čtvrtina 13. století, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
4. Kamenické značky na portále, třetí čtvrtina 13. století, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Reprofoto: Jaroslav Petru, Raně středověký kostel v Tečovicích, *Památky a příroda I*, 1976, č. 3, s. 144.
5. Púdorys, třetí čtvrtina 13. století, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Reprofoto: Jaroslav Petru, Raně středověký kostel v Tečovicích, *Památky a příroda I*, 1976, č. 3, s. 144.
6. Svorník s trojitou ostruhou, třetí čtvrtina 13. století, první pole křížové klenby, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
7. Svorník s beránkem, třetí čtvrtina 13. století, druhé pole křížové klenby, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
8. Východní okno presbytáře, třetí čtvrtina 13. století, druhé, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
9. Severní okno presbytáře, třetí čtvrtina 13. století, druhé, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
10. Sedile, třetí čtvrtina 13. století, jižní stěna presbytáře, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 8. 3. 2024.
11. Panna Marie, západní klenební kápě, stav během odkrývání v roce 1972, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Reprofoto: Jiří Blažej – Jan Pasálek, *II. etapa prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1469), Praha 1972.
12. Proroci a Předkové Krista, vnitřní plocha vítězného oblouku, stav před očištěním v roce 1971, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Reprofoto: Jan Pasálek, *I. etapa restaurátorských prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1468), Praha 1971.
13. Horní část vítězného oblouku, východní stěna, stav před očištěním v roce 1971, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Reprofoto: Jan

Pasálek, *I. etapa restaurátorských prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1468), Praha 1971.

14. Prorok / Předek Krista, vnitřní část vítězného oblouku, stav po očištění v roce 1971, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Reprofoto: Jan Pasálek, *I. etapa restaurátorských prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1468), Praha 1971.
15. Plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
16. Apokalyptická žena, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
17. Panna Marie s dítětem, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
18. Umučení 10 000 rytířů, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
19. Cesta do Emauz, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
20. Zvěstování Panně Marii, vítězný oblouk 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
21. První dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
22. Druhá dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
23. Třetí dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
24. Čtvrtá dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
25. Pátá dvojice na epištolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.

26. Šestá dvojice na epistolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
27. Sedmá dvojice na epistolní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
28. První dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
29. Druhá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
30. Třetí dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
31. Čtvrtá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
32. Pátá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
33. Šestá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
34. Sedmá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
35. Osmá dvojice na evangelijní straně, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
36. Umučení sv. Erasma, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
37. Severní stěna presbytáře, 70. léta 14. století (?), nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
38. Korunování Panny Marie, severní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.

39. Smrt Panny Marie, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
40. Kristus na hoře Olivetské, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
41. Michael / Jiří, jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
42. Postava biskupa (?), jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
43. Východní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
44. Tři Marie u hrobu, východní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
45. Narození Krista, východní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
46. Monstra, západní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
47. První pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
48. Trůn Milosti, první pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
49. Andělé, první pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
50. Zmrtvýchvstání Krista, první pole křížové klenby, jižní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
51. Nanebevstoupení Krista (?), první pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
52. Východní klenební kápě, první pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
53. Anděl (?), první pole křížové klenby, východní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
54. Postava zrzavého muže, první pole křížové klenby, východní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.

55. Druhé pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
56. Panna Marie (?), druhé pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
57. Jan Křtitel (?), druhé pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
58. Deesis (?), druhé pole křížové klenby, západní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
59. Evangelista Marek, druhé pole křížové klenby, jižní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
60. Evangelista Jan, druhé pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
61. Evangelista Matouš, druhé pole křížové klenby, východní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
62. Liber depictus, jižní Čechy, před 1350, Vídeň, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. 370, fol. 1r, Viz: <https://encyklopedie.ckrumlov.cz/img/2548b.jpg>., vyhledáno dne 26.4. 2024.
63. Velislavova bible, Čechy, polovina 14. století, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XXIII.C.124, fol. 163r, Viz: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XXIII_C_124_37V71H4-cs#search, vyhledáno 26. 4. 2024.
64. Karlštejn, kostel Panny Marie, západní stěna, po 1360, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 121.
65. Dalešice, Kostel sv. Petra a Pavla, východní stěna, konec 1. čtvrtiny 14. století, Reprofoto: Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959, obr. 19.
66. Kobernice, Kostel sv. Jiljí, jižní stěna vítězného oblouku, konec 1. poloviny 14. století, Reprofoto: Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959, obr. 194.
67. Libiš, Kostel sv. Jakuba, východní stěna vítězného oblouku, kolem 1390, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 198.
68. Gurk, Rakousko, katedrála, pilíř severní lodi, 20. léta 15. století, Reprofoto: Tomáš Knoflíček, Nástěnné malby v kostele sv. Jakuba v Tečovicích (Poznámka k mariánské ikonografii), *Studia Moravica II.: sborník historiografických, filologických a uměnovědných příspěvků přednesených na vědecké konferenci Genologický systém*

kultury na Moravě pořádané ve dnech 30.–31. října 2003 v rámci realizace výzkumného záměru Ministerstva mládeže a tělovýchovy České republiky MSM 152100017 – Dějiny a kultura Moravy jako modelu regionu na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, 2004, s. 205–215.

69. Loukov, Kostel sv. Markéty, východní stěna vítězného oblouku, 90. léta 14. století, Viz: <http://www.podlipnickekostely.cz/wp-content/uploads/2017/04/podlipnickekostely-2021-45.jpg>, vyhledáno 26.4.2024.
70. Vítochov, kostel sv. Michala, vnitřní plocha vítězného oblouku, 80. léta 14. století, Reprofoto: Tomáš Knoflíček, *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 203.
71. Starý Svojanov, kostel sv. Mikuláše, vítězný oblouk, 80. léta 14. století, Viz: <https://www.hrady.cz/kostel-sv-mikulase-stary-svojanov/galerieo/90509>, vyhledáno 27. 4. 2024.
72. Žaltář královny Ingeborg, severní Francie, 1195, Chantilly, Bibliothèque et archives du château, sign. 5531, fol. 30v, Viz: <https://arca.irht.cnrs.fr/iiif/4833/canvas/canvas-122349/view>, vyhledáno 26.4. 2024.
73. Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 15r, Viz: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XIV_A_17_2GWPZB8-cs#search, vyhledáno 26. 4. 2024.
74. Brandýs nad Labem, kostel sv. Vavřince, severní stěna presbytáře, kolem 1340, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 59.
75. Sázava, kapitulní síň benediktinského kláštera, 1370–1380, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 269.
76. Řečice, kostel sv. Jiří, loď, 1360–1370, Viz: <https://prazdnedomy.cz/domy/objekty/detail/1894>, vyhledáno 27. 4. 2024.
77. Krupka, kostel sv. Prokopa, vítězný oblouk, kolem 1300, Viz: <http://www.znicenekostely.cz/?load=detail&id=7108>, vyhledáno 27. 4. 2024.
78. Kozohlody, kostel Všech Svatých, vítězný oblouk, kolem 1340, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 157.
79. Pičín, kostel Narození P. Marie, vítězný oblouk, před 1350, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 226.
80. Brandýs nad Labem, kostel sv. Vavřince, severní stěna vítězného oblouku, kolem 1340, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 61.

81. Bečov, hradní kaple Zvěstování Panny Marie, východní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, Viz: https://www.zamek-becov.cz/pamatky/vzorova-obnova-becova/ke-stazeni/ke-stazeni/brozura_becov_kaple_royt.pdf, vyhledáno 27. 4. 2024.
82. Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 14r, Viz: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRBAR-NMP_XIII_A_12_0CMKQR5-xx#search, vyhledáno 27. 4. 2024.
83. Liber Viaticus Jana ze Středy, Čechy, kolem 1360, Praha, Knihovna národního muzea, sign. XIII A 12, fol. 146v, Viz: https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRBAR-NMP_XIII_A_12_0CMKQR5-xx#search, vyhledáno 27. 4. 2024.
84. Desková malba, Vestfálsko, okolo 1250, Berlín, Staatliche Museum Preußischer Kulturbesitz, inv. Č. 1216 A, Viz: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2b/Westfalia%2C_altare_con_la_crocifissione_di_cristo%2C_1230-40_ca._04.JPG, vyhledáno 27. 4. 2024.
85. Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330, Reprofoto: Vlasta Dvořáková – Anežka Merhautová, Nástěnné malby johanitské komendy ve Strakonících, *Umění IV*, 1956, s. 294.
86. Vyšebrodský cyklus, klášter Vyšší Brod, 1345–50, Anežský klášter, Národní galerie v Praze, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bc/Vyšebrodský_cyklus_-_Zmrtvýchvstání_Krista%2C_Národní_galerie_v_Praze.jpg, vyhledáno 27. 4. 2024.
87. Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 5v, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRBAR-NMP_XIII_A_12_0CMKQR5-xx#search, vyhledáno 27. 4. 2024.
88. Mistr Třeboňského oltáře, Adorace Páně z Hluboké, jižní Čechy, okolo 1380, Hluboká nad Vltavou, Alšova jihočeská galerie, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/74/Adorace_Páně_z_Hluboké_nad_Vltavou%2C_AJG_Hluboká_nad_Vltavou.jpg/640px-Adorace_Páně_z_Hluboké_nad_Vltavou%2C_AJG_Hluboká_nad_Vltavou.jpg, vyhledáno 27. 4. 2024.
89. Utrechtský žaltář, Remeš, 820–30, Utrecht, Bibliotheek der Rijksuniversiteit, Ms. 32, fol. 64v, Viz <https://psalter.library.uu.nl/page/1>, vyhledáno 27. 4. 2024.
90. Ostrovský žaltář, klášter Ostrov, přelom 12.–13. století, Praha, Pražská kapitulní knihovna, sign. A LVII/1., fol 84r, Viz http://depozitum.cz/knihovny/pamatky/tiskclanek.php?id=c_8623, vyhledáno 28. 4. 2024.
91. Hostivař, kostel Stětí sv. Jana Křtitele, koncha apsidy, kolem 1300, Reprofoto: Zuzana Vsetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 18.

92. Hosín, kostel sv. Petra a Pavla, kaple, před 1350, Viz.
<https://budejovice.rozhlas.cz/kostel-sv-petra-a-pavla-na-hosine-u-ceskych-budejovic-7057814#&gid=1&pid=10>, vyhledáno 28. 4. 2024.
93. Liber Viaticus Jana ze Středy, Čechy, kolem 1360, Praha, Knihovna národního muzea, sign. XIII A 12, fol. 147r, Viz
https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=RTRBAR-NMP_XIII_A_12_0CMKQR5-xx#search, vyhledáno 28. 4. 2024.
94. Černovičky, kostel sv. Vavřince, severní stěna presbytáře, po 1350, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 76.
95. Drásov, kostel Povýšení sv. Kříže, presbytář, po 1370, Reprofoto: Tomáš Knoflíček – *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 80.
96. Starý Svojanov, kostel sv. Mikuláše, klenby presbytáře, 80. léta 14. století, Viz
<https://www.hrady.cz/kostel-sv-mikulase-stary-svojanov/galerie/90509#images-45>, vyhledáno 28. 4. 2024.
97. Staré město u Bruntálu, kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, klenba sakristie, 90. léta 14. století, Reprofoto: Tomáš Knoflíček – *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 156.
98. Vítochov, kostel sv. Michala, klenba presbytáře, 80. léta 14. století, Reprofoto: Tomáš Knoflíček – *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 196.
99. Průhonice, kostel Narození Panny Marie, severní stěna presbytáře, kolem 1330, Reprofoto: Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 243.
100. Myšenec, kostel sv. Havla, triumfální oblouk, 50. léta 14. století, Reprofoto: Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959, obr. 163.
101. Drásov, kostel Povýšení sv. Kříže, presbytář, 70. léta 14. století, Reprofoto: Tomáš Knoflíček – *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 80.
102. Nebovidy, kostel sv. Kříže, severní stěna lodi, 70. léta 14. století, Reprofoto: Tomáš Knoflíček – *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 120.
103. Nebovidy, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 70. léta 14. století, Reprofoto: Tomáš Knoflíček – *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 121.
104. Hamuliakovo, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 1284, Reprofoto: Milan Togner, *Středověká nástěnná malba na Slovensku*, Bratislava 1988, obr. Hamuliakovo.

105. Skotniki, kostel sv. Jana Chrzciciela, vítězný oblouk, 1370–1380, Reprofoto:
Jerzy Domasłowski – Alicja Karłowska-Kamzowa, Gotyckie malarstwo ścienne w
Polske, Poznań 1984, obr. 10.

Seznam vyobrazení v obrazové příloze

- I. Plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- II. Apokalyptická žena, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- III. Panna Marie s dítětem, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- IV. Umučení 10 000 rytířů, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- V. Cesta do Emauz, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- VI. Zvěstování Panně Marii, plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- VII. Umučení sv. Erasma, vnitřní plocha vítězného oblouku, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- VIII. Korunování Panny Marie (?), severní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- IX. Smrt Panny Marie, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- X. Kristus na hoře Olivetské, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- XI. Jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 8. 3. 2024.
- XII. Michael/ Jiří (?), jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- XIII. Postava biskupa (?), jižní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- XIV. Výzdoba sedile, jižní stěna presbytáře 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
- XV. Tři Marie u hrobu, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- XVI. Narození Krista, severní stěna presbytáře, po 1350, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.

- XVII. Zápavní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
- XVIII. Postava černé barvy pleti, západní stěna presbytáře, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto a Kresba: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
- XIX. První pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- XX. Klenební žebro s antropomorfním obličejem, první pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
- XXI. První pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
- XXII. Druhé pole křížové klenby, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Kresba: Štěpánka Malíková.
- XXIII. Druhé pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
- XXIV. Druhé pole křížové klenby, severní kápě, 70. léta 14. století, nástěnná malba, Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, Foto: Štěpánka Malíková, 22. 12. 2022.
- XXV. Emauzský klášter, křížová chodba, jižní křídlo, po roce 1370, Foto: Štěpánka Malíková, 19. 4. 2024.
- XXVI. Libiš, kostel sv. Jakuba, severní stěna, kolem 1390, Reprofoto: Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 194.
- XXVII. Kutná hora, kostel sv. Jakuba, charvátská krucht, 1440–1450, Reprofoto: Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 180.
Kutná hora, kostel sv. Jakuba, loď, po 1470, Reprofoto: Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 182.
- XXVIII. Oltář Nanebevzetí Panny Marie, Fürstenau, Severní Čechy, Teplice, Regionální museum, konec 15. století, Viz: <https://www.elbelabe.eu/cz/poi/m/regionalni-muzeum-v-teplicich/>, vyhledáno 26.4. 2024.
- XXIX. Kunětice, Kostel sv. Bartoloměje, východní stěna vítězného oblouku, kolem 1400, Viz https://pardubicky.denik.cz/galerie/g_kostelik_kunetice_pce.html?photo=2&back=3880040749-2019-45, vyhledáno 26. 4. 2024.
- XXX. Bečov nad Teplou, hradní kaple Navštívení Panny Marie, východní stěna lodi, 70. léta 14. století, Viz <https://www.zamek-becov.cz/pamatky/vzorova-obnova->

[becova/ke-stazeni/ke-stazeni/brozura_becov_kaple_royt.pdf](#), vyhledáno 26. 4. 2024.

- XXXI. Evangeliář ze Saint Chapelle, Paříž, 1280, Londýn, British Library, Ms. 1058, fol 83r, Reprofoto: Egelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 1, Allgemeine Ikonographie A–E*, Freiburg 1994, sl. 626.
- XXXII. S. Domingo de Silos, Španělsko, klášter, křížová chodba, severozápadní křídlo, 1085–1100, Viz https://es.m.wikipedia.org/wiki/Archivo:Los_discipulos_de_Emaús._Monasterio_de_Santo_Domingo_de_Silos.jpg, vyhledáno 26. 4. 2024.
- XXXIII. Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330, Reprofoto: Vlasta Dvořáková – Anežka Merhautová, *Nástěnné malby johanitské komendy ve Strakonících, Umění IV*, 1956, s. 293.
- XXXIV. Poříčí nad Sázavou, kostel sv. Petra, loď, kolem 1370, Reprofoto: Zuzana Všečetková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 233.
- XXXV. Třebosice, kostel Povýšení sv. Kříže, vítězný oblouk, kolem 1350, Reprofoto: Veronika Tobiášová, *Nástěnná malba litomyšlského biskupství 1344–1421* (diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2011, obr. 113.
- XXXVI. Praha, bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem, východní stěna presbytáře, 80. léta 14. století, Reprofoto: Bělohlávková Monika, *Nástěnná malba 13. a 14. století v kostelech Velké Prahy – Bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem a středověké kostely osad za hradbami Prahy* (diplomová práce), Katolická teologická fakulta UK, Praha 2014, obr. 23.
- XXXVII. Horní Bukovsko, kostel sv. Štěpána, vítězný oblouk, po 1350, Reprofoto: Ondřej Faktor – Petr Pavelec, *Středověké nástěnné malby na jihu Čech*, České Budějovice 2023, s. 157.
- XXXVIII. Staré Prachatice, kostel sv. Petra a Pavla, vítězný oblouk, kolem 1350, Reprofoto: Ondřej Faktor – Petr Pavelec, *Středověké nástěnné malby na jihu Čech*, České Budějovice 2023, s. 242.
- XXXIX. Bedřichův Světec, kostel sv. Jakuba Většího, vítězný oblouk, 60.–70. léta 14. století, Viz <https://www.mesto-most.cz/bedrichuv-svetec-kostel-sv-jakuba/g-27868>, vyhledáno 27. 4. 2024.
- XL. Nebovidy, kostel sv. Kříže, vítězný oblouk, 60. léta 14. století, Reprofoto: Tomáš Knoflíček – *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 122.
- XLI. Třebosice, kostel Povýšení sv. Kříže, kolem 1350, Reprofoto: Veronika Tobiášová, *Nástěnná malba litomyšlského biskupství 1344–1421* (diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2011, obr. 107–110.

- XLII. Katedrála sv. Víta, kaple sv. Václava, severní stěna, 1372, Viz. <https://www.alamy.com/stock-photo-saint-vitus-cathedral-prague-prague-castle-czech-republic-interior-29725980.html?imageid=72AD2E33-8DE4-4D1C-A610-6352D166064D&p=82236&pn=1&searchId=98e60f34af6b8eaff2f91d832c059637&searchtype=0>, vyhledáno 4. 5. 2024.
- XLIII. Praha, bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem, severní stěna presbytáře, počátek 15. století, Reprofoto: Bělohávková Monika, *Nástěnná malba 13. a 14. století v kostelech Velké Prahy – Bývalý kostel sv. Vavřince pod Petřínem a středověké kostely osad za hradbami Prahy* (diplomová práce), Katolická teologická fakulta UK, Praha 2014, obr. 29.
- XLIV. Hidegség, kostel sv. Ondřeje, 1300–1320, Reprofoto: Dénes Radocsay, *Wandgemälde im mittelalterlichen Ungarn*, Budapest 1977, obr. 8.
- XLV. Kolínský reliéf, 1150–1175, Kolín nad Rýnem, Schnütgen Museum, inv. č. B103, Viz <https://museum-schnuetgen.de/Wege-durch-die-Sammlung?kat=20>, vyhledáno 27. 4. 2024.
- XLVI. Estella, Španělsko, kostel sv. Michala, severní portál, 12. století, Viz <https://travelfeed.com/@juancar347/san-miguel-de-estella-art-and-significance-on-the-way-of-stars>, vyhledáno 27. 4. 2024.
- XLVII. Klosterneuburský oltář, klášter Klosterneuburg, Vídeň, 1330–1331, Reprofoto: Angiola Maria Romanini (ed.), *Enciclopedia dell'arte medievale*, vol. IX, Roma 1998, s. 514.
- XLVIII. Vyšebrodský cyklus, klášter Vyšší Brod, 1345–50, Anežský klášter, Národní galerie v Praze, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b8/Vyšebrodský_cyklus_-_Narození_Páně%2C_Národní_galerie_v_Praze.jpg, vyhledáno 27. 4. 2024.
- XLIX. Zámek Blatná, zelená světnice, východní okenní špaleta, 1485, Reprofoto: Vrbová Eliška, *Zelená světnice na zámku Blatná a východiska její výmalby* (diplomová práce), Katolická teologická fakulta UK, Praha 2017.
- L. Graduál z Olomouce, 70. léta 15. století, Olomouc, Vědecká knihovna, sign. M IV 2, fol. 23r, Reprofoto: Pavol Černý, *Středověké a raně novověké iluminované rukopisy ve sbírkách Olomouce a Kroměříže: obrazový svazek*, Olomouc 2020, obr. 874.
- LI. Dargitz, evangelický kostel, konec 14. století, Viz <https://evangelisch-pasewalk.de/dargitz-stolzenburg/geschichte/>, vyhledáno 27. 4. 2024.
- LII. Rukopis z New Minsteru, Winchester, 1023–1035, Londýn, British Library, sign. D XXVII, fol. 75v, Viz <https://www.jstor.org/stable/3047110?seq=5>, vyhledáno 28. 4. 2024.

- LIII. Bavorský žaltář, Ingolstadt, 1200, Mnichov, Universitätsbibliothek, Cod. Ms. 24, fol. 134v, Viz https://epub.ub.uni-muenchen.de/10931/1/Cim._15.pdf, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LIV. Žaltář, Oxford, 1220–1240, Londýn, British Library, 1220–1240, Ms. 157, fol. 93r, Viz <http://idlespeculations-terryprest.blogspot.com/2011/11/psalm-110.html>, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LV. Žaltář z Cambridge, 1250–1270, Cambridge, Trinity College, MS. B. 11. 4, fol. 119r, Viz <https://mss-cat.trin.cam.ac.uk/manuscripts/uv/view.php?n=B.11.4#?c=0&m=0&s=0&cv=132&xywh=-26%2C0%2C5505%2C3695>, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LVI. Augustiniánský sborový žaltář, 1260, Oxford, Bodleian Library, Ms. laud, lat. 114 fol. 148r, Viz <https://digital.bodleian.ox.ac.uk/objects/5a4fb726-f1ee-4486-9843-a04e89f71afa/surfaces/0dbcbbcb-fc38-4910-af66-bae9cfdd4d21/>, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LVII. Žaltář, Canterbury, 820, Londýn, British Library, Harley Ms. 603, fol. 1r, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e0/Harley_ms_603_f001r.jpg/580px-Harley_ms_603_f001r.jpg, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LVIII. Misál z Cambrai, 1115–1125, Cambrai, Bibliothèque Municipale, Ms. 234, fol. 2r, Viz <https://portail.bibliissima.fr/fr/ark:/43093/ifdataa717fe51a339d7c07e29a507b9b1950402354935>, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LIX. Karlštejn, průchozí chodba ke kapli sv. Kateřiny, kolem 1360, Reprofoto: Adam Pokorný, Petr Skalický, *Středověké nástěnné malby menší věže hradu Karlštejna: k realizaci restaurátorského průzkumu z let 2018 a 2019*, Praha 2023, obr. vnitřní strana desky knihy.
- LX. Graduál z Seligenthal, klášter Seligenthal, 1270–1277, Londýn, British Library, cod. Add. 16950, fol. 106v, Viz https://www.zobodat.at/pdf/Jb-Landeskde-Niederosterreich_50-51_0229-0337.pdf, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LXI. Kojetice, kostel sv. Víta, sedile jižní stěny presbytáře, po 1360, Reprofoto: Zuzana Všetěčková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 136.
- LXII. Niccoló di ser Sozzo, kodex Caleffo, 1334–1336, Siena, Archivio di Stato, Viz https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/27/Niccolo_di_ser_Sozzo_Virgin_of_Assumption.1336-38_Archivo_di_stato%2C_Siena.jpg/580px-Niccolo_di_ser_Sozzo_Virgin_of_Assumption.1336-38_Archivo_di_stato%2C_Siena.jpg, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LXIII. Kralice nad Oslavou, kostel sv. Martina, severní stěna presbytáře, před 1350, Reprofoto: Tomáš Knoflíček, *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s.103.

- LXIV. Kozohledy, kostel Všech Svatých, vítězný oblouk, kolem 1340, Reprofoto: Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 157.
- LXV. Kouřim, kostel sv. Štěpána, krypta, po roce 1400, Reprofoto: Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 146–147.
- LXVI. Pasionál abatyše Kunhuty, Čechy, 1313–1321, Praha, Národní knihovna České republiky, sign. XIV.A.17, fol. 18r, Viz https://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_XIV_A_17_2GWPZB8-cs#search, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LXVII. Hosín, kostel sv. Petra a Pavla, kaple, před 1350, Viz <https://budejovice.rozhlas.cz/kostel-sv-petra-a-pavla-na-hosine-u-ceskych-budejovic-7057814#&gid=1&pid=10>, vyhledáno 28. 4. 2024.
- LXVIII. Mostišť, kostel sv. Marka, apsida, po roce 1360, Reprofoto: Tomáš Knoflíček, *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009, s. 115.
- LXIX. Strakonice, komenda johanitů, křížová chodba, jižní křídlo, 1320–1330, Reprofoto: Vlasta Dvořáková – Anežka Merhautová, *Nástěnné malby johanitské komendy ve Strakoniciích*, *Umění IV*, 1956, s. 293.
- LXX. Karlštejn, kostel Panny Marie, západní stěna, po 1360, Reprofoto: Zuzana Všečeková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011, s. 121.
- LXXI. Šamorín, kalvínský kostel, vítězný oblouk, 1360–1370, Reprofoto: Vlasta Dvořáková – Josef Krása – Karel Stejskal, *Středověká nástěnná malba na Slovensku*, Praha 1987, obr. 46.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

BIBLE

Bible Svátá aneb všecka svátá písma Starého i Nového zákona. Podle posledního vydání kralického z roku 1613, Praha 2004.

BIBLIA SACRA VULGATA

Alberto Colunga – Laurentio Turrado (edd.), *Biblia sacra juxta Vulgatam Clementinam*, Madrid 1946. Dostupné online: <https://www.biblegateway.com/versions/Biblia-Sacra-Vulgata-VULGATE/#booklist>, vyhledáno 23. 3. 2024.

Restaurátorská dokumentace

BLAŽEJ – PASÁLEK 1972

Jiří Blažej – Jan Pasálek, *II. etapa prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1469), Praha 1972.

BLAŽEJ – PASÁLEK 1973

Jiří Blažej – Jan Pasálek, *Restaurování gotických nástěnných maleb v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž), Praha 1973.

PASÁLEK 1971

Jan Pasálek, *I. etapa restaurátorských prací v kostele sv. Jakuba v Tečovicích* (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1468), Praha 1971.

SYSEL 1965

František Sysel, *Zpráva o první etapě restaurátorských prací na nástěnných malbách v interiéru gotického kostelíka v Tečovicích u Malenovic s návrhem postupu dalších*

restaurátorských zásahů (nepublikovaný dokument uložený v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti Kroměříž, sign. R-1471), Kroměříž 1965.

Literatura

BENEŠOVSKÁ 2010

Klára Benešová (ed.), *Královský sňatek: Eliška Přemyslovna a Jan Lucemburský – 1310*, Praha 2010.

BOBKOVÁ – ŠMAHEL 2012

Lenka Bobková – František Šmahel (eds.), *Lucemburkové. Česká koruna uprostřed Evropy*, Praha 2012.

ČERNÝ 2020

Pavol Černý, *Středověké a raně novověké iluminované rukopisy ve sbírkách Olomouce a Kroměříže*, Olomouc 2020.

ČERVINKA 1991

Arnošt Červinka, *Dějiny zlínské farnosti a farností okolních*, Zlín 1991.

DOMASŁOWSKI – KARŁOWSKA-KAMZOWA 1984

Jerzy Domasłowski – Alicja Karłowska-Kamzowa, *Gotyckie malarstwo ścienne w Polsce*, Poznań 1984.

DOMASŁOWSKI – KARŁOWSKA-KAMZOWA – LABUDA 1990

Jerzy Domasłowski – Alicja Karłowska-Kamzowa – Adam Staiślaw Labuda, *Malarstwo gotyckije na Pomorzu Wschodnim*, Warszawa 1990.

DRAGOUN 2020

Michal Dragoun, *Knižní kultura českého středověku*, Dolní Břežany 2020.

DVOŘÁKOVÁ – KRÁSA – STEJSKAL 1978

Vlasta Dvořáková – Josef Krása – Karel Stejskal, *Středověká nástěnná malba na Slovensku*, Praha 1978.

FAJT 2006

Jiří Fajt (ed.), *Karel IV., císař z Boží milosti. Kultura a umění za vlády Lucemburků*, Praha 2006.

FAJT – DÁŇOVÁ 2016

Jiří Fajt – Helena Dáňová (edd.), *Císař Karel IV.: 1316–2016: průvodce výstavou*, Praha 2016.

GBK DEUTSCHLAND 2007

Bruno Klein (ed.), *Geschichte der bildenden Kunst in Deutschland. Bd. 3., Gotik*, München – Berlin – London – New York 2007.

GBK ÖSTERREICH 2000

Günter Brucher (ed.), *Geschichte der bildenden Kunst in Österreich, Bd. 2., Gotik*, München – London – New York 2000.

GÜNTHEROVÁ-MAYEROVÁ 1961

Alžbeta Güntherová-Mayerová, *Stredoveká knižná maľba na Slovensku*, Bratislava 1961.

KAŇÁK 1975

Miloslav Kaňák, *Milíč z Kroměříže*, Praha 1975.

KAVKA 1970

František Kavka et. al, *České umění gotické: 1350–1420*, Praha 1970.

KNOFLÍČEK 2004

Tomáš Knoflíček, *Nástěnné malby v kostele sv. Jakuba v Tečovicích (Poznámka k mariánské ikonografii)*, *Studia Moravica II.: sborník historiografických, filologických a uměnovědných příspěvků přednesených na vědecké konferenci Genologický systém kultury na Moravě pořádané ve dnech 30.–31. října 2003 v rámci realizace výzkumného záměru Ministerstva mládeže a tělovýchovy České republiky MSM 152100017 – Dějiny a kultura Moravy jako modelu regionu na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci*, 2004, s. 205–215.

KNOFLÍČEK 2009

Tomáš Knoflíček, *Nástěnná malba za vlády Lucemburků na Moravě*, Olomouc 2009.

KOHOUTEK – VÁCHA – VRLA 2002

Jiří Kohoutek – Zdeněk Vácha – Radim Vrla, Nové poznatky o gotické architektuře jihovýchodní Moravy, *Archæologia Historica* XXVII, 2002, č.1, s. 425–444.

KRÁSA 1990

Josef Krása, *České iluminované rukopisy 13.–16. století*, Praha 1990.

KVĚT 1931

Jan Květ, *Iluminované rukopisy královny Rejčky*, Praha 1931.

KUTHAN 1994

Jiří Kuthan, *Česká architektura v době posledních Přemyslovců: města, hrady, kláštery, kostely*, Vimperk 1994.

KUTHAN – ROYT 2016

Jiří Kuthan – Jan Royt, *Karel IV. Císař a český král – vizionář a zakladatel*, Praha 2016.

LABUDA – SECOMSKA 2004

Adam Stanisław Labuda – Krystyna Secomska (edd.), *Malarstwo gotyckie w Polsce*, Warszawa 2004.

LEHNER 1901

Ferdinand J. Lehner, Filiální kostel sv. Jakuba Většího v Tečovicích, *Method* XXVII., 1901, s. 78–79.

LEHNER 1905

Ferdinand J. Lehner, *Dějiny umění národa českého*. Díl I., sv. II. Architektura, část II., Praha 1905.

LCI 1994a

Egelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 1, Allgemeine Ikonographie A–E*, Freiburg 1994.

LCI 1994b

Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 2, Allgemeine Ikonographie F–K*, Freiburg 1994.

LCI 1994c

Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 3, Allgemeine Ikonographie L–R*, Freiburg 1994.

LCI 1994d

Engelbert Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 4, Allgemeine Ikonographie S–Z Nachträge*, Freiburg 1994.

LCI 1994e

Wolfgang Braunfels (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie, Bd. 6, Ikonographie der Heiligen, Crescentianus von Tunis bis Innocentia* Bd. 6, Freiburg 1994.

LÍBAL 2001

Dobroslav Líbal, *Katalog gotické architektury v České republice do husitských válek*, Praha 2001.

MAYER 2011

David Majer (ed.), *Král, který létal, moravsko-slezské pomezí v kontextu středoevropského prostoru doby Jana Lucemburského*, Ostrava 2011.

MATĚJČEK 1922

Antonín Matějček, *Pasionál abatyše Kunhuty*, Praha 1922.

MATĚJČEK 1950

Antonín Matějček, *Česká malba gotická: deskové malířství 1350–1450*, Praha 1950.

MAZALOVÁ 2012

Lucie Mazalová, Původ Milíče z Kroměříže, *Matice Moravská* CXXXI, 2012, č. 1, s. 135–142.

MENCL 1949

Václav Mencl, *Česká architektura doby lucemburské*, Praha 1949.

MENCL 1960

Václav Mencl, Vývoj okna v architektuře českého středověku, *Zprávy památkové péče* XX, Praha 1960.

MEZNÍK 1999

Jaroslav Mezník, *Lucemburská Morava 1310–1423*, Praha 1999.

MUSIL – PLAČEK 2003

František Musil – Miroslav Plaček, *Zaniklé hrady, zámky a tvrze Moravy a Slezska*, Praha 2003.

OCP 1937

Opravy církevních památek v zemi Moravsko-slezské v letech 1919–1936, *Zprávy památkové péče* I, 1937, č. 9, s. 12.

OČENÁŠEK 1967

Jaroslav Očenášek, Z dějin obce Tečovice, in: *Podřevnicko. Sborník prací kronikářů a vlastivědných pracovníků Gottwaldovska I.*, č. 2., Gottwaldov 1967, s. 30–31.

ODLOŽILÍK 1924

Otakar Odložilík, *Jan Milíč z Kroměříže*, Kroměříž 1924.

PEŠINA 1959

Jaroslav Pešina et al., *Gotická nástěnná malba v zemích českých*, Praha 1959.

PETRŮ 1976

Jaroslav Petřů, Raně středověký kostel v Tečovicích, *Památky a příroda* I, 1976, č. 3, s. 142–144.

PŘIKRYL 1939

František Příkryl, Starožitné památky cyrillomethodějské v kraji podřevnickém, in: Jaroslav Žíla (ed.), *Podřevnicko I.*, Vlastivědná kronika, Ostrava 1939, s. 4–7.

ROYT 2002

Jan Royt, *Středověké malířství v Čechách*, Praha 2002.

ROYT 2007

Jan Royt, *Slovník biblické ikonografie*, Praha 2007.

SCHILLER 1976

Gertrud Schiller, *Ikonographie der christlichen Kunst*, Bd. 4,1, Gütersloh 1976.

SCHILLER 1980

Gertrud Schiller, *Ikonographie der christlichen Kunst*, Bd. 4,2, Gütersloh 1980.

SCHILLER 1981

Gertrud Schiller, *Ikonographie der christlichen Kunst*, Bd. 1, Gütersloh 1981.

SCHILLER 1986

Gertrud Schiller, *Ikonographie der christlichen Kunst*, Bd. 3, Gütersloh 1986.

SLADKOWSKI 1996

Marcel Sladkowski, *Původ a osudy kostela v Tečovicích aneb Kostel v Tečovicích u Zlína a jeho postavení v rámci gotické architektury východní Moravy* (diplomová práce), Ústav historie a muzeologie FPF SU, Opava 1996.

STEJSKAL 2003

Karel Stejskal, *Dějiny umění: umění na dvoře Karla IV.*, Praha 2003.

SWOBODA 1969

Karl Maria Swoboda (ed.), *Gotik in Böhmen: Geschichte, Gesellschaftsgeschichte, Architektur, Plastik und Malerei*, München 1969.

TOGNER 1988

Milan Togner, *Středověká nástěnná malba na Slovensku*, Bratislava 1988.

VAVRUŠA 1994

Lubomír Vavruša, *Tečovice: kapitoly z historie obce: 1141–1994*, Tečovice 1994.

VILÍMKOVÁ 1964

Milada Vilímková, *Vizovice: státní zámek a památky v okolí*, Praha 1964.

VONDROUŠ 1967

Milan Vondrouš, Hřbitovní kostelík v Gottwaldově-Tečovicích, in: *Podřevnicko. Sborník prací kronikářů a vlastivědných pracovníků Gottwaldovska I.*, č. 2., Gottwaldov 1967, s. 33–34.

VŠETEČKOVÁ 1994

Zuzana Všetečková, Monumentální středověká malba, in: Klára Benešová et al., *Katedrála sv. Víta v Praze*, Praha 1994, s. 96-122.

VŠETEČKOVÁ 1999

Zuzana Všetečková, Středověká nástěnná malba ve středních Čechách, *Průzkumy památek VI*, 1999, příloha.

VŠETEČKOVÁ 2011

Zuzana Všetečková, *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha 2011.

WICHEREK 1995

Jaroslav Wicherek, Tečovice, in: Vladimír Nekuda (ed.), *Zlínsko*, Brno 1995, s. 608–611.

WOLNY 1838

Gregor Wolny, *Die Markgrafschaft Mähren, topographisch, statistisch und historisch geschildert*, Hradischer Kreis, Bd. 4, Brünn 1838.

WOLNY 1859

Gregor Wolny, *Die Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften*, 1. Abtheilung Olmützer Erzdiözese, Bd. 3, Brünn 1859.

Anotace

Jméno a příjmení:	Štěpánka Malíková
Instituce:	Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Obor:	Teorie a dějiny výtvarných umění
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Ing. Pavol Černý
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Středověké nástěnné malby v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích
Název v angličtině:	Medieval mural painting in the Church of St. James the Great in Tečovice
Anotace práce:	Bakalářská práce se věnuje dochovaným gotickým malbám v kostele sv. Jakuba Většího v Tečovicích, které vznikaly pravděpodobně ve dvou fázích – po roce 1350 a v 70. letech 14. století. V první části se věnuje obecným informacím o středověkém původu Tečovic a následně samotné architektuře venkovského kostela. Důraz bude kladen na ikonografii malířské výzdoby, která se dochovala v presbytáři a dále na její srovnání v rámci českého a zahraničního umění této doby. Součástí bude stylově-formální analýza, kterou ovšem komplikuje aktuální stav dochování maleb. Cílem práce je přiblížit význam a povědomí o těchto malbách v kontextu středověké nástěnné malby na Moravě.
Klíčová slova:	Tečovice, kostel sv. Jakuba Většího, středověké nástěnné malby, české země, Karel IV., Milíč z Kroměříže
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis is devoted to the preserved Gothic paintings in the church of St. James the Greater in Tečovice, which were probably created in two phases - after 1350 and in the 1470s. In the first part, it deals with general information about the medieval origins of Tečovice and then the architecture of the rural church itself. Emphasis will be placed on the iconography of the painted decoration preserved in the presbytery and its comparison within the Czech and foreign art of the period. This will include a stylistic-formal analysis, which is complicated by the current state of preservation of the paintings. The aim of the thesis is to present the significance and awareness of these paintings in the context of medieval wall painting in Moravia.
Klíčová slova v angličtině:	Tečovice, church of St. James the Great, medieval mural paintings, Czech lands, Karel IV., Milíč from Kroměříž

Počet obrazových příloh:	176
Počet titulů bibliografie, pramenů a internetových zdrojů:	70
Počet stran:	98
Rozsah práce:	103 987 znaků (včetně mezer)
Jazyk práce:	Čeština